

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Evropská unie po přijetí Lisabonské smlouvy

Autor práce: Jakub Wágner

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Katedra: Katedra společenských věd

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

WÁGNER, J. *Evropská unie po přijetí Lisabonské smlouvy : bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2011. 81 s.
Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: Evropská unie, informovanost občanů, Lisabonská smlouva

Cílem bakalářské práce je analýza Lisabonské smlouvy a zjištění informovanosti českých občanů o změnách, které tato smlouva přináší, včetně jejich rozboru.

Práce je členěna do osmi částí. V úvodní části se práce zabývá historií Evropské unie od prvních svazků v poválečné Evropě 20. století, kdy začaly vznikat první rysy Společenství, až po současnost. V další části práce je popsána cesta k Lisabonské smlouvě od počátků jednání k přijetí smlouvy všemi členskými státy. Ve čtvrté části je provedena vlastní analýza Lisabonské smlouvy, jsou zde vytyčeny důvody, proč je smlouva důležitá pro Evropskou unii a co novelizuje. Hlavní část práce je obsažena v páté části, která se zabývá změnami, které nastaly po ratifikování Lisabonské smlouvy, jak na institucionální úrovni, tak i na úrovni sektorových politik. Schvalovací průběh Lisabonské smlouvy, jak postupně členské státy ratifikovali smlouvu, je charakterizován v kapitole šest. Evropská unie se neustále rozvíjí a od doby přijetí Lisabonské smlouvy nastalo mnoho dalších změn, které jsou popsány v kapitole sedm. Důležitou část v práci tvoří dotazník, který obsahuje otázky týkající se změn v Evropské unii po přijetí Lisabonské smlouvy. Získané výsledky z vyplněných dotazníků jsou shrnuty a analyzovány v závěrečné osmé části této práce.

ABSTRACT

WÁGNER, J. *The European Union after the Treaty of Lisbon* : Bachelor thesis.
České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 81 p.
Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Keywords: The European Union, the awareness of citizens, The Lisbon Treaty

The objective of the bachelor thesis is to analyse of the Lisbon Treaty and to find if Czech Citizen know the changes of this Treaty and include the analysis.

The thesis is divided into eight parts. In the introductory part of the work deals with the history of the European Union since the first volumes in the post-war Europe, 20. century, when began first features of the community, to the present. In other parts of the thesis describe the path to the Lisbon Treaty from the beginning of negotiations on the adoption of the Treaty by all Member States. In the fourth part is carried out its own analysis of the Lisbon Treaty, there are set out the reasons why the Treaty is important for the European Union and what is revising in it. The main part of work is contained in the fifth part, which deals with the changes, which would ratify without delay the Lisbon Treaty, both at the institutional level, and at the level of sectoral policies. The approval process of the Lisbon Treaty, as Member States have ratified the Treaty, it is characterised in chapter six. The European Union is constantly develop and since the adoption of the Lisbon Treaty, there was a lot of other changes that are described in chapter seven. An important part of the work consists of a questionnaire, which include issues relating of changes in the European Union after the adoption of the Lisbon Treaty. The results obtained from the questionnaires are summarised and analysed in the final eighth part of this thesis.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 HISTORIE VZNIKU EVROPSKÉ UNIE	12
2.1 Sjednocování evropských zemí v letech 1945-1959	12
2.2 60. léta - vznik základních rysů Společenství	14
2.3 70. léta - stanovení nových cílů.....	14
2.4 80. léta - jižní rozšíření.....	15
2.5 90. léta - léta dvou smluv	15
2.6 EU v 21. století.....	16
3 CESTA K LISABONSKÉ SMLOUVĚ	19
4 LISABONSKÁ SMLOUVA	21
4.1 Analýza Lisabonské smlouvy	22
5 ZMĚNY PO PŘIJETÍ LISABONSKÉ SMLOUVY	24
5.1 Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku	24
5.2 Stálý předseda Evropské rady	25
5.3 Evropská rada.....	26
5.4 Evropský parlament	28
5.5 Evropská komise	29
5.6 Generální tajemník Evropské rady.....	30
5.7 Rada pro obecné záležitosti (GAC).....	30
5.8 Rada pro zahraniční věci (FAC)	31
5.9 Evropská služba pro vnější činnost (ESVA).....	32
5.10 Pilřřová soustava a právní subjektivita EU	32
5.11 Vystoupení z EU	33
5.12 Posílení národních parlamentů ve vztahu k EU	33
5.13 Občanská iniciativa	34
5.14 Listina základních práv a svobod.....	34
5.15 Rozšíření tzv. řádné legislativní procedury do dalších oblastí.....	34
5.16 Pravomoci Evropské unie	34
5.17 Výkon působnosti EU	36
5.18 EU ve světě	36
5.19 Politiky pro lepší život	36
5.19.1 Změna klimatu a životní prostředí	36

5.19.2	Energetika	37
5.19.3	Civilní ochrana	37
5.19.4	Zdravotnictví	37
5.19.5	Veřejné služby.....	38
5.19.6	Regionální politika	38
5.19.7	Výzkum	38
5.19.8	Obchodní politika.....	38
5.19.9	Sport	38
5.19.10	Fungování eurozóny.....	39
5.19.11	Ochrana údajů	39
5.19.12	Cestovní ruch v EU	39
5.19.13	Hospodářská a měnová unie (HMU).....	39
6	RATIFIKACE LISABONSKÉ SMLOUVY	42
6.1	Schvalovací proces v Evropské unii	42
6.2	Schvalovací průběh v České republice	44
6.3	Schvalovací proces v Irsku.....	46
6.4	Schvalovací proces v Německu	48
7	NEJNOVĚJŠÍ UDÁLOSTI V EU	49
7.1	Evropská služba pro vnější činnost	49
7.2	Evropa 2020	50
7.2.1	Strategie Evropa 2020	50
7.2.2	Vlajkové iniciativy	51
7.2.3	Integrované směry	52
7.2.4	Problémová místa členských států	53
7.2.5	Vývoj strategie Evropa 2020.....	53
7.3	Změny v Lisabonské smlouvě.....	55
8	INFORMOVANOST OBČANŮ O LISABONSKÉ SMLOUVĚ.....	57
	ZÁVĚR.....	70
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	73
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	78
	PŘÍLOHY	80

ÚVOD

Současný rychle se měnící svět naráží stále na nové a nové problémy, kterým musí v 21. století čelit, jako je globalizace, změny klimatu, bezpečnostní rizika související s rostoucím terorismem, demografické změny a v neposlední řadě potřeby udržitelných zdrojů.

Díky poslednímu rozšíření Evropské unie potřebuje Evropské unie mít možnost rychle reagovat na změny ve světě. Po uskutečněných změnách, které vlastně „ruší“ hranice, musí státy s těmito problémy bojovat společně, aby mohly snadněji čelit různým problémům. Proto je nutné udělat změny v pravidlech fungování Evropské unie, tak aby byly k dispozici účinné nástroje pro správné fungování.

„Cílem nové smlouvy, která proměňuje smlouvy, které jsou v současnosti v platnosti, je udělat z Evropské unie, nyní čítající 27 členských států, transparentnější, efektivnější a demokratičtější spolek. Lisabonská smlouva má za cíl zdokonalit právní základ tak, aby implementace evropských politik byla efektivnější. Lisabonská smlouva obsahuje mnohá z opatření Smlouvy o Ústavě pro Evropu.“¹

„Podpisem Lisabonské smlouvy dne 13. prosince 2007 uzavřeli vedoucí představitelé EU několikaletý proces vyjednávání o institucionálních otázkách. Lisabonská smlouva poté vzešla v platnost 1. prosince 2009. Smlouva novelizuje stávající zakládající smlouvy (tj. Smlouvu o EU a Smlouvu o založení ES) s cílem poskytnout rozšířenému společenství odpovídající právní rámec a nástroje, které mu umožní efektivně fungovat i v globalizovaném světě 21. století.“²

Lisabonská smlouva významně novelizuje Smlouvu o založení Evropského společenství, kterou přejmenovává na Smlouvu o fungování evropské unie (SFEU) a Smlouvu o Evropské unii (SEU), tj. „Maastrichtskou smlouvu“.

Lisabonská smlouva přináší řadu institucionálních změn i změn v rozhodovacích procesech, které budou klást zvýšené nároky na vnitřní koordinaci evropských politik. Jedná se především o rozšíření rozhodování kvalifikovanou většinou v celé řadě oblastí, posílení úlohy Evropského parlamentu v rozhodovacím procesu, možnost posílené

---

¹ DUŠEK, J. *Historie a organizace evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. s. 75. ISBN 978- 80-86708-95-9.

² *Lisabonská smlouva (Co o ní potřebujete vědět)* [online]. Praha : Odbor o informování o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/49/14956-lisbonne_2.pdf>.

spolupráce v celé řadě oblastí a konečně i zapojení národních parlamentů do rozhodovacího procesu a jeho kontroly.

„Snaha o konsolidaci institucionálního rámce evropského integračního procesu je přirozenou reakcí na paralelně probíhající procesy prohlubování integrace a rozšiřování počtu členů EU, zároveň však představuje významnou zátěž pro agendu a politické kapacity Unie. První desetiletí nového milénia postavilo před evropské státy i EU jako celek řadu výzev, na něž je třeba reagovat a hledat společná východiska (konkurenceschopnost, nové bezpečnostní hrozby, energetická bezpečnost, výhled dalšího rozšiřování o země západního Balkánu a Turecko aj.). Schopnost nalézat společná řešení pro tyto úkoly, tak prověřuje životaschopnost myšlenky evropské jednoty.“³

---

³ DUŠEK, J. *Historie a organizace evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. s. 75. ISBN 978- 80-86708-95-9.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je analýza Lisabonské smlouvy a zjištění informovanosti českých občanů o změnách, které tato smlouva přináší, včetně jejich rozboru. Práce je zaměřena na určité články smlouvy, které jsou měněny, nové funkce a oblasti, které vznikly. Nebude se tedy zabývat smlouvou jako celkem.

Práce je členěna na osm částí. Na začátku je popsána historie Evropské unie. Důraz je kladen především na období od konce druhé světové války, přes důležité mezníky pomalu se formující Evropy, kde se pokládají základy Evropské unie, které zasahují až do současnosti.

Ve třetí kapitole je charakteristika cesty k Lisabonské smlouvě od počátku jednání, až po ratifikování smlouvy všemi členskými státy. Kapitola také ukazuje smlouvy, které předcházely nynější platné smlouvě.

Čtvrtá kapitola se snaží tento dokument přiblížit a analyzovat Lisabonskou smlouvu. Obsahuje rozbor dokumentu a důvody, proč je tato smlouva pro Evropskou unii důležitá a zahrnuje základní informace.

V páté kapitole jsou obsaženy změny, které nastávají s přijetím nového dokumentu. Nejenže nám zavádí dvě nové funkce (Stálý předseda Evropské rady, Vysoký představitel pro zahraniční otázky a bezpečnostní politiku), ale dotýká se většiny politik EU, kam přináší změny či rozšiřování kompetencí.

Šestá kapitola se zabývá schvalovacím procesem Lisabonské smlouvy, který musel proběhnout ve všech členských státech, aby mohla být smlouva přijata a vstoupit v platnost.

Kapitola sedm shrnuje důležité změny - novinky, které nastaly v poslední době na evropské scéně a vymezuje povinnosti pro současnou Evropskou unii, popřípadě Českou republiku nebo jiné členské státy.

Bylo provedeno i šetření pomocí dotazníku, který obsahoval dvacet otázek. Jeho úkolem bylo zjistit informovanost občanů o změnách, které přinesla Lisabonská smlouva a o její ratifikaci. Toto šetření probíhalo v období od 7. dubna do 11. dubna 2011 pomocí webových stránek (www.vyplnto.cz), kde byl umístěn dotazník vytvořený autorem bakalářské práce. K zajištění velké návštěvnosti těchto stránek byla použita sociální síť (www.facebook.com), kde byl na profil autora BP a rodinných příslušníků autora BP přidán odkaz na stránky s dotazníkem. V období od 28. února do 11. dubna 2011 probíhala distribuce dotazníků i v tištěné podobě široké veřejnosti. Byl to další

způsob k zajištění vhodných respondentů, aby bylo dosaženo odpovídajícího počtu respondentů. Dotazník byl rozdán na různých místech okresu Příbram, kde byl ihned na místě vyplňován. Rozdán byl mezi známé, příbuzné a spolužáky autora BP, a proto byla dosažena 100 % návratnost. Tyto dva způsoby distribuce si autor zajišťoval sám a s pomocí přátel. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 198 respondentů, z toho 120 žen a 78 mužů. Nejvíce žen a mužů patřilo do věkové kategorie 19–30 let, s počtem 105 respondentů. Mezi roky 31–45 bylo 66 respondentů, dále 15 občanů ve věku 46–60 let. Pouze 9 respondentů bylo starších 60 let a 3 osoby byly mladší 18 let. Výsledky a analýzy jsou uvedeny v kapitole osm.

Základem vypracování této bakalářské práce bylo čerpání informací z odborné literatury, ale vzhledem k aktuálnosti tématu, i z odborných webových stránek a aktuálních článků vydaných k informovanosti veřejnosti o změnách po Lisabonské smlouvě. Významným zdrojem bylo již zmíněné získání dat od občanů pomocí dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na schvalovací proces a změny po ratifikaci Lisabonské smlouvy.

Vzhledem k tomu, že téma práce je v současné době stále aktuální a knihy na toto téma nejsou k dispozici, byl dosti značný problém získat dostatečný počet odborné literatury pro teoretickou část bakalářské práce.

2 HISTORIE VZNIKU EVROPSKÉ UNIE

„Myšlenka sjednocené Evropy, jakožto garanta a prostředku k **zajištění stability** na evropském kontinentu, se po prožitých hrůzách a nezměrném lidském utrpení 2. světové války stala odpovědí na všeobecnou touhu po míru mezi evropskými státy.“⁴

„Evropa po druhé světové válce stála na křižovatce: děsivé memento zkázy nutilo k přehodnocení pohledu na tradiční struktury organizace politického života. Evropské státy v první polovině 20. století dvakrát kriticky selhaly ve své stěžejní funkci - ochrany životů a bezpečnosti svých obyvatel. Myšlenka evropské jednoty jako nástroje umožňujícího mírové soužití národů obývajících starý kontinent, která se po staletí vracela v pracích politických myslitelů a občas i v úsilí politických činitelů, měla v této situaci výjimečnou příležitost k uplatnění.“⁵

2.1 Sjedenování evropských zemí v letech 1945-1959

„Uspořádání politických i ekonomických vztahů v poválečné Evropě bylo určováno vývojem konfliktu studené války, myšlenka evropské jednoty však nebyla zapomenuta. Projev Winstona Churchilla v září 1946 ve švýcarském Zürichu navázal na předchozí iniciativy a vyzýval k ustavení *Spojených států evropských*. Jádrem mělo být francouzsko-německé partnerství, obnovující duchovní význam těchto dvou národů i Evropy jako celku.“⁶

„V roce 1950 začíná hospodářské a politické sjedenování evropských zemí v rámci Evropského společenství uhlí a oceli, jehož cílem je zajistit trvalý mír. „Evropské společenství uhlí a oceli bylo projektováno jako základna pro zachování míru a prosperity na kontinentu, který byl v té době poznamenán hlubokými rozdíly mezi politickými a ekonomickými systémy.“⁷

„Účelem společenství bylo koordinovat vývoj dvou základních odvětví v členských zemích, zajistit dostatečné zásoby uhlí a oceli, stanovit minimální přijatelné ceny, vytvořit stejné podmínky pro všechny spotřebitele v rámci celní unie, regulovat průmysl s racionálním využíváním zdrojů, rozšiřovat výrobu a mezinárodní obchod a

---

⁴ *Historie* [online]. Brusel : Evropská komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/history/index_cs.htm>.

⁵ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 1945-1949* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>>.

⁶ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 1945-1949* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>>.

⁷ *Instituce Evropské unie*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2002. s. 5. ISBN 80-238-8100-0.

zlepšovat životní a pracovní podmínky pracovních sil.“⁸ Zakládajících států je šest: Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. „Atmosféru 50. let určuje studená válka mezi Východem a Západem.“⁹

„Plán navrhoval ustavení organizace, která by spravovala francouzské a německé zdroje uhlí a oceli, vytvořila společný trh těchto produktů a prostřednictvím nadnárodních orgánů upravovala podmínky výroby a prodeje v těchto klíčových odvětvích.“¹⁰

„Zpráva Spaakova výboru pak byla základem pro jednání mezivládní konference, završené po deseti měsících podpisem smluv o *Evropském hospodářském společenství* a *Evropském společenství pro atomovou energii* 25. března 1957 v Římě. Ratifikace Římských smluv proběhla bez větších problémů, počátkem roku 1958 smlouvy vstoupily v platnost a EHS i Euratom se staly skutečností.“¹¹ „Cílem Evropského hospodářského společenství bylo vytvoření společného trhu a progresivního sblížování ekonomické politiky členských států prosazovat v celém Společenství harmonický rozvoj ekonomických činností, trvalý a vyvážený rozmach, zvýšenou stabilitu, urychlený růst životní úrovně a sblížování členských států.“¹² „Díky prohlubující se integraci a postupnému rozšiřování členské základny tento proces nevyhnutelně získal i politický rozměr.“¹³

„Úkolem Evropského společenství pro atomovou energii bylo rozvíjet výzkum, šířit informace, podporovat jednotná bezpečnostní opatření, usnadňovat investice, zajišťovat pravidelné a rovnoměrné rozdělování zásob jaderného materiálu, zabezpečit ochranu jaderného materiálu proti zneužití a dozor nad majetkovými právy vůči tomuto materiálu, vytvářet společný trh pro volný pohyb investičního kapitálu a pracovníků v jaderném průmyslu a prosazovat mírové využití atomové energie.“¹⁴

---

⁸ MEZIHORÁK, F. *Evropanství a integrace*. Olomouc : Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 66. ISBN 80-7182-118-7.

⁹ *Historie Evropské unie* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

¹⁰ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 1950-1957* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>.

¹¹ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 1950-1957* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>.

¹² MEZIHORÁK, F. *Evropanství a integrace*. Olomouc : Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 67. ISBN 80-7182-118-7.

¹³ *Historie* [online]. Brusel : Evropská komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/history/index_cs.htm>.

¹⁴ MEZIHORÁK, F. *Evropanství a integrace*. Olomouc : Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 74. ISBN 80-7182-118-7.

„Evropské sdružení volného obchodu (užívat budeme označení EFTA, které je nejužívanější) vzniklo asi po dvouleté přípravě z iniciativy Velké Británie jako konkurenční integrační seskupení vůči Evropskému hospodářskému společenství.“¹⁵ „Její relativně otevřená ekonomika s dosud převažující orientací obchodních vazeb do zemí Commonwealthu ji vedla k podpoře modelu oblasti volného obchodu.“¹⁶ V roce 1959 tedy vzniklo Evropské sdružení volného obchodu, které podepsalo sedm států, ke kterým se později připojilo Finsko, Island a Lichtenštejnsko. „Smlouvu ve Stockholmu (proto nazývaná Stockholmská) podepsali zástupci následujících sedmi států: Británie, Dánska, Norska, Portugalska, Rakouska, Švédska a Švýcarska.“¹⁷

2.2 60. léta - vznik základních rysů Společenství

„V období 60. let získávala Evropská společenství základní rysy; vznikala základní pravidla hlavních politik společenství - celní unie, společné obchodní politiky, společné zemědělské politiky - ustálila se praxe řešení klíčových otázek budoucího vývoje společenství, vznikal základ právního systému. Tyto procesy však byly významnou měrou ovlivněny vývojem mezinárodního systému a změnami v postavení klíčových aktérů uvnitř společenství.“¹⁸ „Hospodářství se daří; mimo jiné díky tomu, že země EU neuplatňují ve vzájemném obchodě cla. Zavádějí také společnou kontrolu produkce potravin, aby zajistily dostatek potravin pro všechny – a zemědělská produkce brzy dosáhne dokonce přebytků. Květen 1968 se do historie zapíše studentskými nepokoji v Paříži a takzvaná „generace roku 68“ dosáhne mnoha změn ve společnosti a v chování.“¹⁹

2.3 70. léta - stanovení nových cílů²⁰

Summit v Haagu v prosinci 1969 nastínil řešení a stanovil cíle:

- Dokončit budování společného trhu (tj. naplnění Římské smlouvy),
- prohloubení integrace, kde si to žádalo fungování celní unie a společných politik,

¹⁵ WEBER, V. *Dějiny sjednocené Evropy od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha : Lidové noviny, 2004. s. 260. ISBN 80-7106-663-X.

¹⁶ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 1950-1957* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>.

¹⁷ WEBER, V. *Dějiny sjednocené Evropy od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha : Lidové noviny, 2004. 260 s. ISBN 80-7106-663-X.

¹⁸ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 60. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8886/sekce/60-leta/>>.

¹⁹ *Historie Evropské unie* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

²⁰ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 70. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8887/sekce/70-leta/>>.

- rozšíření EHS. Velmi rychle se podařilo dosáhnout cíle haagského summitu týkající se rozšíření o nové členy.

Přístupová jednání s Británií, Irskem, Dánskem a Norskem proběhla v letech 1970-71. ES se však počátkem roku 1973 rozšířila pouze o tři nové členy, Norsko přístupovou smlouvu odmítlo v referendu.

2.4 80. léta - jižní rozšíření

„V roce 1981 se Řecko stává desátým členským státem a o pět let později do EU vstupují Španělsko a Portugalsko. V roce 1986 je podepsán Jednotný evropský akt (JEA). Jedná se o smlouvu, na níž je založen rozsáhlý šestiletý program zaměřený na řešení problémů volného obchodu mezi státy EU a která tedy vytváří „jednotný trh“.“²¹
 „JEA spojoval řešení dvou zásadních problémů, před nimiž ES stála - členské státy se zavázaly do počátku roku 1993 odstranit zbývající překážky, které dosud bránily volnému pohybu zboží, kapitálu a osob mezi členy společenství, a o konkrétních rozhodnutích měla Rada ministrů rozhodovat na základě kvalifikované většiny.“²²

2.5 90. léta - léta dvou smluv

„Studená válka železná opona vedle mnoho jiných negativních důsledků přinesly i takové překážky na cestě k harmonické spolupráci v Evropě, že po čtyřicet let existoval paradoxní stav, v němž integrující se Evropě zcela scházela čtvrtá – východní strana. Teprve 90. léta, v nichž zanikl totalitní sovětský blok, přinesla šanci na opravdu celoevropské integrační kroky.“²³

„Díky procesu rozšiřování po pádu železné opony se obnovila historická jednota všech evropských národů. Znovu můžeme upírat svůj zrak na společný osud, který spočívá ve společném budování budoucnosti. Je to budoucnost založená na základních hodnotách, které sjednocují všechny: mír, demokracie, solidarita, lidská práva a ochrana.“²⁴

²¹ *Historie Evropské unie* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

²² PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 80. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8888/sekce/80-leta/>>.

²³ MEZIHORÁK, F. *Evropanství a integrace*. Olomouc : Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 25. ISBN 80-7182-118-7.

²⁴ PRODI, R. *Idea Evropy*. Přel. A. Mackerle. 1. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2003. s. 5. ISBN 80-86598-32-2.

„V roce 1993 je dobudován jednotný trh založený na „čtyřech svobodách“: volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu. Devadesátá léta jsou též desetiletím dvou smluv, „Maastrichtské“ Smlouvy o Evropské unii platné od roku 1993 a Amsterodamské smlouvy platné od roku 1999.“²⁵ „Mezivládní konference o hospodářské a měnové unii svolaná na prosinec 1990 byla doplněna konferencí o politické unii, se snahou zahrnout většinu již diskutovaných oblastí prohloubené spolupráce do nového a pevnějšího rámce *Smlouvy o Evropské unii* (SEU). Ta byla podepsána dvanácti členy ES v únoru 1992 v nizozemském Maastrichtu. V rámci smlouvy o Evropském společenství pak byly výrazně rozšířeny oblasti spolupráce (občanství Unie, hospodářská a měnová politika, sociální politika, vzdělávání a odborná příprava mládeže, kultura, ochrana zdraví, ochrana spotřebitele, transevropské sítě, výzkum a technologický rozvoj, životní prostředí, hospodářský rozvoj) a nově upraveny pravomoci institucí, zejm. posílena role EP v legislativním procesu zavedením *procedury spolurozhodování*. Klíčovým projektem ekonomické integrace se stala hospodářská a ekonomická unie.“²⁶

„V roce 1995 získává EU tři nové členy, Finsko, Rakousko a Švédsko. Dohody nesoucí jméno malé lucemburské vesnice Schengen postupně umožňují cestování přes hranice bez pasových kontrol.“²⁷

„Dne 2. října 1997 podepsaly hlavy členských států nebo předsedové jejich vlád novou smlouvu pro Evropu - Amsterodamskou smlouvu. Jejím cílem je zajistit, aby politika a způsob práce Evropské unie zůstaly v souladu s potřebami občanů a aby práce institucí byla efektivní i v budoucím rozšířené Evropě.“²⁸

„V roce 1999 přijalo prvních jedenáct zemí jednotnou měnu *euro*, o tři roky později byly dány do oběhu bankovky a mince jednotné měny.“²⁹

2.6 EU v 21. století

„Prvním krokem bylo uzavření *smluv o přidružení* počátkem 90. let. ES/EU v nich poprvé deklarovala, že konečným cílem je přistoupení přidružených zemí k EU.

---

²⁵ *Historie Evropské unie* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

²⁶ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 90. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>>.

²⁷ *Historie Evropské unie* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

²⁸ *Instituce Evropské unie*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2002. s. 5. ISBN 80-238-8100-0.

²⁹ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 90. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>>.

V roce 1993 pak Evropská rada pod tlakem zemí střední a východní Evropy přijala *Kodaňská kritéria*, rámcové podmínky, které musí uchazeči o členství splnit, aby se mohli stát členy EU.³⁰ „Zasedání Evropské rady v Kodani otevřelo perspektivu zemím střední a východní Evropy. V Kodani byla načrtnuta i hospodářská a politická kritéria, jež zůstávají stále ve středu celého procesu. Tato kritéria umožnila kandidátským zemím proměnit touhu po vstupu do Unie v reálný a strukturovaný proces.“³¹ V roce 2004 podepisují všechny členské státy Smlouvu o Ústavě pro Evropu, která zavádí nový úřad pro ministra zahraničních věcí. Hlavním cílem smlouvy je zlepšit demokratické rozhodování a jednání v EU o více než 25 státech.

„Vedle přípravy na přijetí dalších členů do svazku Evropské unie probíhaly v posledních letech intenzivní přípravy na další integrační krok, který nemá v historii Evropy obdoby. Jejím zahájení Hospodářské a měnové unie dne 1. ledna 1999 zahrnující postupné nahrazení většiny národních měn Evropské unie, které existovaly sto a víc let, jednou společnou měnou euro.“³²

„1. květen 2004 osm zemí střední a východní Evropy – Česká republika, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Slovinsko – vstupuje do EU, čímž končí rozdělení Evropy, o kterém bylo rozhodnuto před 60 lety v Jaltě. Členskými státy EU se také stávají Kypr a Malta. Přistoupení Bulharska a Rumunska se očekává v roce 2007. 1. leden 2007 dvě další země východní Evropy, Bulharsko a Rumunsko, nyní vstupují do EU a počet členských států se tak zvyšuje na 27. „Rozšíření poskytlo naději na lepší budoucnost uvnitř komunity se sdílenými hodnotami, naději na stabilitu, na právní stát a na svobodu.“³³ Kandidáty na budoucí členství jsou také Chorvatsko, Bývalá jugoslávská republika Makedonie a Turecko.³⁴ Mezi další kandidátské země již dnes patří Island a Černá Hora. Zemí, které se uchází o členství v Evropské unie, je tedy pět.

„Na konci tisíciletí se Evropa ocitá na křižovatce. Na jedné straně dosažení plné měnové unie, překonání zastaralých mezinárodních bariér především díky rozšíření Evropské unie a NATO a všeobecné prosazení principů svobody a demokracie otevírají světlou budoucnost. Na druhé straně sílí obavy pramenící z demografického poklesu, masových migrací, z pochybností o možnosti udržet neporušený evropský model

³⁰ PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 21. století* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8890/sekce/eu-ve-21-stoleti/>>.

³¹ PRODI, R. *Idea Evropy*. 1. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2003. s. 5. ISBN 80-86598-32-2.

³² FRIES, F. *Velké evropské rozpravy*. Přel. J. Filip, et al. 1. vyd. Praha : HZ Editio s.r.o., 1998. s. 10. ISBN 80-86009-23-9.

³³ PRODI, R. *Idea Evropy*. 1. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2003. s. 5. ISBN 80-86598-32-2.

³⁴ *2000 – dnes, Desetiletí dalšího rozšiřování* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/2000_today/index_cs.htm>.

sociálního zabezpečení a z nesnesitelně vysoké jak strukturální, tak cyklické nezaměstnanosti vrhají na budoucnost našeho kontinentu stín. Tyto tendence nás zneklidňují, protože odcizení jednotlivců a strach z odlišnosti ohrožují politický a ekonomický vývoj a narušují vztahy mezi generacemi a sít' sociálních vztahů a asociací, která je jedním ze základů evropské společnosti.“³⁵

---

³⁵ PRODI, R. *Idea Evropy*. 1. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2003. s. 11. ISBN 80-86598-32-2.

3 CESTA K LISABONSKÉ SMLOUVĚ

„V průběhu padesáti let od podepsání Římských smluv, které položily základ evropské integrace, došlo k řadě novelizací zakládacích smluv společenství. Tyto smlouvy – Smlouva o založení Evropského společenství (1957) a Smlouva o Evropské unii (1992) spolu se svými novelami (např. Jednotný evropský akt, Maastrichtská smlouva, Amsterodamská smlouva, Smlouva z Nice) tvoří základ primárního práva. Rada z těchto úprav se přímo či částečně dotkla i problematiky působnosti centrálních bank, a to zejména Maastrichtská smlouva z roku 1992, která dala základ pro Hospodářskou a měnovou unii včetně jednotné měny. Postupné novelizace smluv však nepřispěly k přehlednosti evropského primárního práva. Některé instituty navíc byly pro širší veřejnost nesrozumitelné – např. paralelní používání názvu Evropská unie a Evropské společenství (což je novější verze Evropského hospodářského společenství). Přestože euro bylo zavedeno v roce 1999, v primární legislativě jeho název chyběl. Politickým problémem bylo zachování akceschopnosti Unie při narůstajícím počtu členů.“³⁶

Mezi lety 2002-2003 vzešel návrh na zasedání Konventu o budoucnosti Evropské unie o vytvoření jednoho primárního práva Evropské unie. Výsledný dokument Konventu a navazující mezivládní konference byl Smlouva o Ústavě pro Evropu, který byl schválen v říjnu 2004 nejvyššími představiteli členských zemí včetně nových členských států. Hlavně díky neúspěšným referendům ve Francii a Nizozemsku byla ratifikace neúspěšná. Díky tomu se ukázalo, že dokument v tomto znění nebude možné přijmout.

„V průběhu německého předsednictví EU bylo dosaženo dohody, že bude svolána mezivládní konference, která připraví nový návrh akceptovatelných změn primární legislativy. Mandát pro jednání konference schválila Evropská rada za německého předsednictví v červnu 2007. Hlavním obsahem mandátu bylo, že se opustila myšlenka jediné evropské „ústavní“ smlouvy. Nadále budou existovat dosavadní dvě smlouvy: Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie (nový název pro dosavadní Smlouvu o založení Evropského společenství). Jejich novela bude označena jako Reformní smlouva. Reformní smlouva měla vycházet z myšlenek Mezivládní konference 2004, na jejímž základě vznikla Smlouva o Ústavě pro Evropu s tím, že budou vynechány federalistické prvky a Listina základních práv EU.

---

³⁶ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

Ta se však stane samostatně závazným dokumentem. Mandát Evropské rady obsahoval poměrně podrobné instrukce na změny článků jednotlivých smluv.³⁷

Při portugalském předsednictví byl připraven text Reformní smlouvy za účasti všech členských států. V ČR byl mandát přijat na zasedání vlády dne 22. srpna 2007.

Po neformálním jednání Evropské rady ve dnech 18. a 19. října v Lisabonu byl navrhovaný text bez úprav přijat. Smlouva byla po nutných jazykových a korekturních opravách podepsána dne 13. prosince 2007 v Lisabonu. Z tohoto důvodu se jí také říká Lisabonská smlouva (dále jen „LS“). Původní předpoklad byl, že ratifikace proběhne v členských zemích v průběhu roku 2008 a účinnosti nabude v roce 2009 v době, kdy v Radě EU bude předsedat ČR.

„Lisabonskou smlouvu muselo postupně ratifikovat všech 27 členských států. Podle původních plánů měla ratifikace skončit a smlouva vstoupit v platnost ještě před volbami do Evropského parlamentu v červnu 2009. Tento „časový rozvrh“ se dodržet nepodařilo.“³⁸

---

³⁷ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

³⁸ ZENKNER, P. *Průběh ratifikace* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8428/sekce/prubeh-ratifikace/>>.

4 LISABONSKÁ SMLOUVA

„Chce-li Evropská unie plně využít svůj potenciál, musí se modernizovat a reformovat. EU má dnes 27 členských zemí, avšak funguje podle pravidel stanovených pro 15 členů. V posledním desetiletí Evropská unie hledá nejvhodnější způsob, jak optimalizovat své nástroje a zvýšit svou akceschopnost.

Současně roste podpora společného postupu na úrovni EU v oblastech, které se dotýkají všech občanů, jako je například změna klimatu, energetická bezpečnost či mezinárodní terorismus. Potřeba modernizovat pravidla fungování EU logicky vyplývá z jejího rozšíření i ze změn její oblasti působnosti. Smlouva by měla EU umožnit čelit výzvám současného světa.

Tři základní důvody pro smlouvu jsou: zvýšení efektivity rozhodovacího procesu, posílení demokracie díky větší úloze Evropského parlamentu a národních parlamentů a zvýšení soudržnosti ve vnějších vztazích. To vše EU umožní lépe prosazovat zájmy svých občanů.“³⁹

Ve své podstatě představuje tento dokument rozhodující krok od Evropy států k Evropě jednoho evropského státu.⁴⁰

„Smlouva je výsledkem jednání mezi členskými státy v rámci tzv. mezivládní konference, které se účastnili i zástupci Evropské komise a Evropského parlamentu. Smlouvu ratifikovalo všech 27 členských zemí EU. Způsob ratifikace si jednotlivé země zvolily v souladu se svým ústavním pořádkem.“⁴¹

„Smlouva mění stávající zakládající smlouvy EU (tj. Smlouvu o EU a Smlouvu o založení ES), aniž by je nahrazovala. Poskytuje Evropské unii odpovídající právní rámec a nástroje pro řešení budoucích výzev a naplnění očekávání občanů. Lisabonská smlouva posiluje úlohu Evropského parlamentu i národních parlamentů, dává občanům více možností, jak vyjádřit svůj názor, a lépe vymezuje rozdělení pravomocí mezi EU a členské státy. Lisabonská smlouva zjednodušuje rozhodovací postupy a pravidla hlasování, racionalizuje a modernizuje instituce, aby byly přizpůsobené 27 členům, a zvyšuje akceschopnost EU v prioritních oblastech. Lisabonská smlouva umožňuje účinnější prosazování hodnot EU, zakotvuje Listinu základních práv jako součást

³⁹ *Otázky a odpovědi* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/faq/index_cs.htm#21>.

⁴⁰ MACH, P., et al. *Řekneme své ANO nebo NE Evropské ústavě*. 1. vyd. Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2005. s. 9. ISBN 80-86547-42-6.

⁴¹ *Smlouva pro Evropu 21. století* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/take/index_cs.htm>.

primárního evropského práva a poskytuje nové mechanismy pro zajištění solidarity a lepší ochrany občanů. Lisabonská smlouva zajistí soudržnost jednotlivých složek evropské politiky vnějších vztahů při tvorbě a přijímání nových politik. EU tak získává ve vztazích se svými partnery ve světě jasný hlas a bude moci využít svůj hospodářský, humanitární, politický a diplomatický potenciál k prosazování evropských zájmů a hodnot ve světě, při současném respektování zahraničněpolitických zájmů jednotlivých členských států.“⁴²

4.1 Analýza Lisabonské smlouvy

„Nová revize zakládacích smluv zavádí pouze jeden subjekt, a to Evropskou unii, která je právní nástupkyní Evropského společenství a má právní subjektivitu. Členství v EU je otevřeno všem evropským státům, které uznávají její hodnoty a jsou ochotny je i dále podporovat a šířit.“⁴³

„Lisabonská smlouva je založena na metodě novelizace stávajících smluv, která do těchto smluv po obsahové stránce vnese velkou část změn obsažených již v Ústavě pro Evropu (SÚ). Přestože oficiálně ji tvoří jen sedm článků, ve skutečnosti těchto sedm článků obsahuje více než 350 novelizačních ustanovení primárního práva na 152 stranách textu, k nimž je připojeno ještě 13 protokolů a 65 deklarácí.“⁴⁴ „Lisabonská smlouva mění tři dokumenty: Smlouvu o Evropské unie (dále „SEU“), Smlouvu o založení Evropského společenství (dále „SFEU“) a Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii (dále „Smlouva o Euratomu“). SEU a SFEU mají stejnou právní hodnotu. Ruší dosavadní strukturu tří pilířů (Evropská společenství, společná zahraniční a bezpečnostní politika, spolupráce v oblasti justice a vnitra) zavedená Maastrichtskou smlouvou. Evropská unie je nástupkyní Společenství a takové jí je přiznána právní subjektivita. Nově SEU upravuje možnost členského státu z Unie vystoupit.“⁴⁵

„Po formální stránce byly zakládací smlouvy upraveny tak, že Smlouva o Evropské unii (SEU) obsahuje nyní obecná ustanovení dosavadních smluv – zejména o

---

⁴² *Smlouva v kostce* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm>.

⁴³ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

⁴⁴ PITROVÁ, L., et al. *Když se řekne Lisabonská smlouva - Perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/13/4050-kdyz_se_rekne_lisabonska_smlouva.pdf>.

⁴⁵ PITROVÁ, L., et al. *Lisabonská smlouva - Co nového by nám měl přinést.* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.psp.cz/kps/pi/PRACE/pi-1-188.pdf>>.

cílech, principech fungování a o orgánech EU. Z dosavadních ustanovení v SEU zůstává část o vnějších aktivitách Unie a o společné zahraniční a bezpečnostní politice. Naopak ustanovení o policejní a justiční spolupráci přecházejí do Smlouvy o fungování EU (SFEU).⁴⁶

„Smlouva o EU je rozdělena do 6 hlav: Společná ustanovení (hlava I), Ustanovení o demokratických zásadách (hlava II), Ustanovení o orgánech (hlava III), Ustanovení o posílené spolupráci (hlava IV), Obecná ustanovení o vnější činnosti Unie a zvláštní ustanovení o společné zahraniční a bezpečnostní politice (hlava V), a Závěrečná ustanovení (hlava VI). Oblast policejní a justiční spolupráce je přenesena ze stávající Smlouvy o EU do Smlouvy o fungování Evropské unie. Do Smlouvy o fungování Evropské unie jsou vloženy nové prvky pozměňující stávající Smlouvu o ES obsažené v Ústavě pro Evropu obvyklým postupem, tj. formou konkrétních změn.“⁴⁷

„Rozsáhlé změny, k nimž došlo v textu zakládajících Smluv – vložení nových článků, zrušení mnoha stávajících článků a nejrůznější přesuny jak jednotlivých článků, tak i celých kapitol a hlav, jak v rámci obou smluv, tak i mezi Smlouvami navzájem si vyžádaly i změnu číslování Smluv. Článek 5 Lisabonské smlouvy zavádí kompletní přečíslování SEU a SFEU, a to v souladu se srovnávacími tabulkami obsaženými v příloze Lisabonské smlouvy. Existuje tedy číslování trojí – číslování dosavadní, zvláštní číslování zavedené Lisabonskou smlouvou a zcela nové číslování uvedené článkem 5 Lisabonské smlouvy. V následujícím textu je používáno nové číslování zavedené článkem 5 Lisabonské smlouvy.“⁴⁸

---

⁴⁶ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

⁴⁷ PITROVÁ, L., et al. *Lisabonská smlouva - Co nového by nám měl přinést*. [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.psp.cz/kps/pi/PRACE/pi-1-188.pdf>>.

⁴⁸ PITROVÁ, L., et al. *Když se řekne Lisabonská smlouva - Perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/13/4050-kdyz_se_rekne_lisabonska_smlova.pdf>.

5 ZMĚNY PO PŘIJETÍ LISABONSKÉ SMLOUVY

Orgány EU jsou:⁴⁹

- Evropský parlament,
- Evropská rada,
- Rada,
- Evropská komise,
- Soudní dvůr EU,
- Evropská centrální banka,
- Účetní dvůr.

Tento výčet nově zahrnuje Evropskou radu (hlavy států/předsedové vlád), která byla doposud vedena samostatně a Evropskou centrální banku.

5.1 Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Nová funkce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále též jen „vysoký představitel“) nahrazuje a personálně slučuje dosavadní funkce vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP), komisaře pro vnější vztahy a předsedy Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy, resp. její zahraničně politické části. Vysoký představitel bude rovněž šéfem Evropské služby pro vnější činnost (dále jen „ESVA“), jakési diplomatické služby EU. Je jmenován Evropskou radou velkou kvalifikovanou většinou a podléhá souhlasu předsedy Komise. Současně místopředseda Komise podléhá schválení Evropským parlamentem. Vysoký představitel bude jednat jménem Rady v politickém dialogu EU se třetími zeměmi na ministerské úrovni. Nahradí zde tak ministra zahraničí předsednické země, který tuto funkci vykonával před vstupem LS v platnost. Vysoký představitel bude působit i v roli místopředsedy Komise. Toto postavení mu přiznává přímo Smlouva o EU. V případě naléhavosti může vysoký představitel svolat Radu pro zahraniční záležitosti (FAC) do 48 hodin, případně i kratší. Z uvedeného vyplývá, že jednání FAC se může odehrát i po zasedání Rady pro všeobecné záležitosti (GAC) a tedy ještě před zasedáním ER, což ještě před vstupem LS v platnost, v případě Rady pro

---

⁴⁹ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC), nebylo možné. Zástupce vysokého představitele bude předsedat Politickému a bezpečnostnímu výboru (COPS).⁵⁰

„Vysoký představitel je volen členskými státy na období pěti let a bude zároveň místopředsdou Evropské komise.“⁵¹

5.2 Stálý předseda Evropské rady

„Novou funkci předsedy Evropské rady upravuje čl. 15 odst. 5 SEU, dle něhož bude předseda volen Evropskou radou na základě kvalifikované většiny na dobu dva a půl roku. Mandát stálého předsedy Evropské rady (ER) lze jednou, opět na dva a půl roku, prodloužit. Stálý předseda bude předsedat zasedáním Evropské rady a vést její jednání. Členský stát vykonávající předsednictví v Radě bude i nadále odpovídat za přípravu a předsedání sektorových Rad, s výjimkou Rady pro zahraniční věci. Z hlediska zahraniční politiky Unie a jejího postavení na mezinárodní scéně je významné, že stálý předseda Evropské rady zajišťuje vnější zastupování Unie v záležitostech týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky, aniž jsou dotčeny pravomoci vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Smyslem tohoto ustanovení je zakotvit zahraničně-politickou funkci stálého předsedy, v rámci níž bude zastupovat Unii jako její vrcholný představitel např. na summitech se třetími státy (bilaterální summity EU-Rusko, EU-USA či biregionální summit EU-Afrika). V důsledku uvedeného vymezení role stálého předsedy ER pak zákonitě ztrácí na významu úloha předsedy vlády či prezidenta státu vykonávajícího předsednictví. Nicméně předseda vlády předsednické země zůstane zodpovědný za program i výsledky předsednictví své země v Radě EU. V praxi se to projeví tím, že s předsednickým programem seznámí a s bilancí výsledků předsednictví předstoupí před Evropský parlament (EP) právě předseda vlády předsednické země. Ministerskému předsedovi předsednické země se nikterak nesníží zodpovědnost za příslušný díl 18 měsíčního společného programu předsednického tria. K tomu blíže viz část III., oddíl 9 „Předsednictví a přípravné orgány Rady“. Stálý předseda Evropské rady dále (I) předsedá Evropské radě a vede její jednání, (II) ve spolupráci s předsedou Komise a na základě práce Rady pro obecné záležitosti zajišťuje přípravu a kontinuitu jednání Evropské rady, (III) usiluje o usnadnění soudržnosti a konsensu uvnitř Evropské rady a

⁵⁰ *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analýza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁵¹ BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.

(IV) po každém zasedání Evropské rady předkládá zprávu Evropskému parlamentu. Stálý předseda Evropské rady přitom nesmí zastávat žádnou vnitrostátní funkci.⁵²

5.3 Evropská rada

„Evropská rada, jejíž úloha spočívá v určování politického směru EU, se nyní stává orgánem EU.“⁵³

„Evropská rada (dále jen „ER“) bude poprvé formálně začleněna do unijního institucionálního rámce a stane se tak jedním z orgánů Unie, jejichž působnost a organizace je upravena Smlouvami. Nová úprava ve Smlouvě o EU zakotvuje základní poslání Evropské rady, která bude dávat Unii nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezovat její obecné politické směry a priority. Výslovně však stanoví, že Evropská rada nevykonává legislativní funkci.“⁵⁴

„Nestanoví-li smlouvy jinak, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou (čl. 16/3 SEU) Od 1. 11. 2014 tvoří kvalifikovanou většinu, nutnou pro přijetí návrhu, minimálně 55 % členských států, reprezentujících aspoň 65 % obyvatel EU, blokační menšinu musí tvořit aspoň 4 členské státy. Tímto skončí vážené hlasování vycházející ze Smlouvy z Nice, které zvýhodňovalo menší a méně lidnaté státy. Tímto postupem však lze hlasovat ještě v tzv. přechodovém období do 31. 3. 2017, pokud o to požádá některý členský stát. Další podrobnosti stanoví Protokol č. 36 o přechodných opatřeních. Jednomyslnost při hlasování v Radě se omezí zejména na zahraniční, imigrační a daňovou politiku a dále tam, kde to smlouvy výslovně stanoví.“⁵⁵

„Důležitou změnou v rozhodovacím procesu EU je rozšíření počtu oblastí, v kterých bude Rada rozhodovat kvalifikovanou většinou. Lisabonská smlouva rozšiřuje tento způsob hlasování o 68 nových oblastí. Po vstupu smlouvy v platnost se bude používat již ve 218 oblastech. Princip jednomyslnosti zůstává zachován v citlivých

---

⁵² *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁵³ *Efektivní a moderní instituce* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/institutions/index_cs.htm>.

⁵⁴ *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁵⁵ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

oblastech, jako jsou daně, sociální zabezpečení, zahraniční politika, společná obrana, operativní policejní spolupráce, jazyková pravidla a otázka sídel institucí.⁵⁶

„Pokud jde o složení ER, je Smlouvou o EU stanoveno, že Evropskou radu tvoří hlavy států nebo předsedové vlád členských států společně s jejím předsedou a předsedou Komise. Jejího jednání se účastní (nikoliv však jako její člen) vysoký představitel. Vyžaduje-li to pořad jednání, mohou členové Evropské rady rozhodnout, že každému z nich bude nápomocen některý ministr a v případě předsedy Komise některý člen Komise. LS rovněž umožňuje hlasování v zastoupení jiného člena ER, když stanoví, že při hlasování může být každý člen Evropské rady zmocněn hlasovat nejvýše za jednoho z ostatních členů. Přímo ve Smlouvě o EU je zakotveno, že ER zasedá dvakrát za půl roku, tj. dvakrát během každého předsednictví. Vyžaduje-li to situace, svolá předseda mimořádné zasedání Evropské rady. Pokud Smlouvy nestanoví jinak, rozhoduje ER konsensem. Kvalifikovanou většinou rozhoduje ER např. o přijetí rozhodnutí, kterým se stanoví seznam složení Rady (kromě složení pro obecné záležitosti a složení pro zahraniční věci) a rozhodnutí o předsednictví jiných složení Rady než složení pro zahraniční věci. Pro hlasování ER kvalifikovanou většinou platí stejná pravidla jako pro hlasování kvalifikovanou většinou v Radě. Jednomyslně rozhoduje ER např. o přijetí rozhodnutí podle tzv. přechodové klauzule. Prostou většinou pak ER rozhoduje v procedurálních otázkách a o přijetí svého jednacího řádu. Pokud Evropská rada rozhoduje hlasováním (tedy jinak než konsensem), její předseda a předseda Komise se jej neúčastní. Generální sekretariát Rady je nápomocen rovněž ER. V souvislosti s institucionalizací Evropské rady bylo třeba připravit a schválit její jednací řád (přijímá jej sama ER prostou většinou – viz výše). Návrh byl připravován v rámci přípravných implementačních prací za švédského předsednictví. Jednací řád ER byl přijat prostřednictvím písemné procedury rozhodnutím ER dne 1. prosince 2009. Jeho příprava byla spíše konsensuální záležitostí. Schválený text v podstatě formalizuje dosavadní praxi jednání ER s výjimkou toho, že povinnosti a pravomoci vedoucího představitele předsednické země přebírá stálý předseda (na druhou stranu je ovšem v jednacím řádu závazně zakotveno, že se stálý předseda bude pravidelně scházet a úzce spolupracovat s rotujícím předsednictvím a Komisí; v případě jeho nepřítomnosti bude zastupován představitelem předsednické země).

---

⁵⁶ BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.

Nově je také podle LS zastoupení členských států v Evropské radě omezeno na hlavy států a předsedy vlád členských zemí. Akty přijaté Evropskou radou budou předmětem přezkumu Soudním dvorem Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) z hlediska jejich legality, pokud budou mít právní účinky vůči třetím osobám.⁵⁷

5.4 Evropský parlament

„Evropský parlament je demokratickým vyjádřením politické vůle občanů Evropské unie. Je volen přímo a představuje největší mnohonárodní parlament na světě.“⁵⁸ „Lisabonská smlouva posiluje jeho pravomoci při schvalování legislativních návrhů, rozpočtu Unie a mezinárodních smluv.“⁵⁹

„Evropský parlament spolu s Radou vykonává legislativní a rozpočtovou funkci. Členové Evropského parlamentu jsou voleni jednou za 5 let ve všeobecných a přímých volbách. SEU (čl. 14) určuje maximální hranici počtu europoslanců na 750, nepočítaje předsedu, na 1 stát připadá minimálně 6 a maximálně 96 poslanců.“⁶⁰

„Smlouva posiluje postavení Evropského parlamentu, protože rozšiřuje počet oblastí, ve kterých spolurozhoduje s Radou ministrů v tzv. řádném legislativním postupu. Evropský parlament získává větší vliv na rozhodování o finanční perspektivě EU a jejím rozpočtu. Ruší se dosavadní rozlišování mezi nepovinnými a povinnými výdaji (například přímé podpory pro zemědělství). Evropský parlament také musí dát souhlas k uzavření všech mezinárodních dohod, které se týkají otázek podléhajících řádnému legislativnímu postupu.“⁶¹

Horní hranice pro počet evropských poslanců je 751. Tento strop bude platit až od roku 2014, v přechodném období bude ve Štrasburku zasedat 754 europoslanců. „Křesla se mezi jednotlivé členské státy rozdělují tzv. poměrným sestupným způsobem.

---

⁵⁷ *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁵⁸ *Instituce Evropské unie*. Praha : Delegace Evropské komise v České republice, 2002. s. 10. ISBN 80-238-8100-0.

⁵⁹ *Efektivní a moderní instituce* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/institutions/index_cs.htm>.

⁶⁰ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

⁶¹ BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.

To znamená, že poslanci z nejlidnatějších zemí zastupují více občanů než poslanci ze zemí s nízkým počtem obyvatel.“⁶²

5.5 Evropská komise

„Hlavním úkolem Komise je podporovat veřejný zájem EU. Nová smlouva nabízí možnost, aby Komisi tvořili zástupci všech členských států, zatímco podle původních Smluv by tento počet musel být snížen tak, aby bylo v Komisi méně členů, než kolik je členských států.“⁶³

„Mezi její základní úkoly patří předkládání návrhů právních norem (legislativní iniciativa), kontrola dodržování a správné aplikace aktů Společenství a správa prováděné legislativy. Jednotliví komisaři se starají o svůj obor. Ty můžeme dělit do 4 hlavních skupin a to všeobecné služby, politiky Společenství, vnější vztahy a vnitřní služby.“⁶⁴

„Je také výkonnou složkou EU – tj. odpovídá za provádění rozhodnutí Parlamentu a Rady. To znamená řízení každodenních činností Evropské unie: provádění jejích politik, řízení jejích programů a vydávání jejích finančních prostředků.“⁶⁵

„Od 1. listopadu 2014 se také významně změní složení Komise, která po tomto datu bude v Unii s 27 členskými státy tvořena jen 18 komisaři, reprezentujícími dvě třetiny členských států. Členové Komise budou vybráni „na základě systému naprosto rovné rotace mezi členskými státy umožňujícího odrážet demografickou a zeměpisnou různorodost všech členských států“. Princip rotace stanoví jednomyslně Evropská rada podle zásad stanovených ve SFEU. Počet členů Komise se sníží o jednu třetinu, ale Evropská rada může jednomyslně určit, že počet členů Komise bude po roce 2014 jiný, než je stanoveno v SEU.“⁶⁶

Toto ovšem nemusí platit a to díky tzv. irským zárukám. „*Evropská rada*“ *souhlasí, že v případě vstupu Lisabonské smlouvy v platnost bude přijato rozhodnutí, v*

---

⁶² *Efektivní a moderní instituce* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/institutions/index_cs.htm>.

⁶³ *Efektivní a moderní instituce* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/institutions/index_cs.htm>.

⁶⁴ *ABC práva Evropských společenství*. Praha : Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2001. s. 45-48. ISBN 80-238-7448-9.

⁶⁵ DUŠEK, J. *Historie a organizace evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. s. 130. ISBN 978- 80-86708-95-9.

⁶⁶ PITROVÁ, L., et al. *Když se řekne Lisabonská smlouva - Perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/13/4050-kdyz_se_rekne_lisabonska_smlova.pdf>.

souladu s nezbytnými právními postupy, aby se Komise i nadále skládala z jednoho občana každého členského státu“⁶⁷ Je to ovšem jenom závěr ze zasedání Evropské rady tedy žádný dokument, rozhodnutí apod. To znamená, že slib nemá žádnou právní závaznost.

„Další významnou novinkou je přímá vazba mezi výsledky voleb do Evropského parlamentu a výběrem kandidáta na funkci předsedy Komise. Předseda Komise zároveň získává novou pravomoc odvolávat jednotlivé komisaře.“⁶⁸

„Funkční období současné Komise trvá do 31. října 2014. Jejím předsedou je ve svém druhém funkčním období José Manuel Barroso z Portugalska.“⁶⁹

„Nadále trvá monopol Komise v oblasti legislativních návrhů (pokud smlouvy nestanoví jinak, zejména v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vytváření obranné politiky). Evropská komise může přijímat právní předpisy v přenesené pravomoci (čl. 290 SFEU), kterými se doplňují nebo pozměňují některé prvky nařízení nebo směrnic, které však nejsou podstatné (delegace pravomocí - tzv. komitologie). Toto zmocnění musí být obsaženo v nařízení či směrnici EU. Dosavadní kontrola formou tzv. negativního souhlasu, kdy akt EK je zamítnut buď ze strany Parlamentu, či Rady ministrů zůstala zachována.“⁷⁰

5.6 Generální tajemník Evropské rady

O obsazení této funkce rozhoduje na základě Lisabonské smlouvy Evropská rada prostou většinou. Tato funkce se spojila s odkazem na smlouvu z Nice s funkcí vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.

5.7 Rada pro obecné záležitosti (GAC)

Rozdělením Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy na dvě části vzniká Rada pro obecné záležitosti a Rada pro zahraniční věci. Dle Lisabonské smlouvy mají tyto dvě Rady zajistit soudržnost práce v jednotlivých formách Rady ve spojení

---

⁶⁷ HOSENKOPF, P. *Evropa: O čem jsou irské záruky* [online]. Praha : MAFRA, a.s., 2009 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/evropa-o-cem-jsou-irске-zaruky-deu-p_zahranici.asp?c=A090707_121759_p_zahranici_wag>.

⁶⁸ *Efektivní a moderní instituce* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/institutions/index_cs.htm>.

⁶⁹ DUŠEK, J. *Historie a organizace evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. s. 131. ISBN 978- 80-86708-95-9.

⁷⁰ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

s Komisí a předsedou Rady. Ti mají za úkol připravovat zasedání Evropské rady a zajišťovat jejich návaznost.

Dozorce jednotlivých formací Rady by se tak měla stát Rada pro obecné záležitosti. Změny vyplývající z Lisabonské smlouvy budou na Radu pro obecné záležitosti klást kvalitativně jiné nároky, také zůstane v zásadě jedinou platformou na politické úrovni, díky níž na otázky horizontální povahy bude mít předsednický stát větší vliv.

„Rady prostřednictvím koordinace agend všech formací pokrývat také horizontální politiky a agendy průřezově zasahující více ostatních unijních politik včetně problematiky rozšiřování EU a jakékoliv záležitosti, které jí svěří Evropská rada. Jednacím řádem Rady bylo dále zavedeno hlasování prostou většinou jako standardní hlasovací postup při přijímání rozhodnutí Rady vyplývajících z jednacího řádu (není-li stanoveno jinak). Rovněž byly upřesněny náležitosti výkonu 18 měsíčního rotujícího předsednictví a zavedeno veřejné projednávání návrhů legislativních aktů.“⁷¹

5.8 Rada pro zahraniční věci (FAC)

Dle Lisabonské smlouvy bude Rada pro zahraniční věci vytvářet vnější rámcovou činnost Unie podle strategických směrů, které vymezí Rada. Dále bude zajišťovat soudržnost činností Evropské unie. Celá vnější činnost Unie bude v kompetenci Rady pro zahraniční věci. Hlavní činností ovšem bude zahraniční a bezpečnostní politika, rozvojová spolupráce, společná obchodní politika a humanitární pomoc. Rada pro zahraniční věci je jedinou formací Evropské rady, kde není rotující předsednictví. Předseda je vysoký představitel, jehož funkce není závislá na rotujícím předsednictví členských států v Radě EU. Tento představitel je zároveň členem Evropské komise. Mandát předsedy je na pět let.

„Zásadní otázkou, na kterou LS nedává jasnou odpověď, je vymezení vztahu mezi GAC a FAC, resp. mezi jejich předsedy. GAC totiž může celkem snadno zajišťovat soudržnost práce jednotlivých složení Rady, jimž předsedají ministři vlády předsednické země, jejichž činnost je prostřednictvím předsedy této vlády koordinována. Jestliže je ale vysoký představitel nezávislou funkcí, je třeba zajistit koordinaci mezi ním a předsedou GAC tak, aby GAC mohl skutečně plnit svou úlohu,

---

⁷¹ *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

tedy zajišťovat soudržnost práce v jednotlivých formacích Rady. Tento problém byl dořešen během švédského předsednictví v rámci jednání o změnách jednacího řádu Rady. Vysoký představitel při koncipování programu FAC přihlédně k programu předsednictví, resp. k 18 měsíčnímu programu předsednického tria.⁷²

5.9 Evropská služba pro vnější činnost (ESVA)

Na návrh vysokého představitele pro konzultaci s Parlamentem a souhlasem Evropské komise ustanoví Evropská rada Evropskou službu pro vnější činnost. Na základě tohoto rozhodnutí se upraví její rozhodování a fungování. ESVA se skládá z úředníků příslušného oddělení Generálního sekretariátu Rady a Komise. Dále také z vyslaného vnitrostátního personálu diplomatických služeb.

„ESVA se má stát oporou vysokého představitele při plnění jeho funkcí. Má působit ve spolupráci s diplomatickými službami členských států.“⁷³ Evropská služba pro vnější činnost zahájila svoji činnost vstupem Lisabonské smlouvy v platnost.

5.10 Pilířová soustava a právní subjektivita EU

„Lisabonská smlouva zruší tzv. pilířovou strukturu EU, která je založena na koncepci tří pilířů, na nichž je Unie postavena – Evropská společenství jako první pilíř, společná zahraniční a bezpečnostní politika jako druhý pilíř a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech jako třetí pilíř. Právní subjektivita byla přitom doposud zakládacemi smlouvami výslovně přiznána pouze Evropským společenstvím, nikoli však Evropské unii jako celku.“⁷⁴ „Lisabonská smlouva také zavádí právní subjektivitu Evropské unie. V praktické rovině se tato změna projeví např. v přeměně delegací Evropské komise ve třetích zemích na delegace Evropské unie, které budou integrální součástí Evropské služby pro vnější činnost. Dohody se třetími státy budou v budoucnu uzavírány jménem EU a nikoli jménem Evropského společenství a členských států. Právní subjektivita ale Evropskou unii neopravňuje k přijímání právních předpisů nebo

---

⁷² *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online].]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁷³ *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁷⁴ *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

k jednání v oblastech mimo pravomoci, které jí byly svěřeny členskými státy ve smlouvách.“⁷⁵

5.11 Vystoupení z EU

„Lisabonská smlouva nově obsahuje ustanovení o dobrovolném vystoupení z EU, čímž uznává, že členské státy mají právo kdykoli z Unie vystoupit.“⁷⁶

„Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.“⁷⁷

„Pokud se tedy stát takto rozhodne, vznikají nové smlouvy o jeho postavení k Evropské unii po jeho odchodu. Tato smlouva také stanovuje datum ukončení členství. S touto smlouvou musí souhlasit jak vystoupivší stát, tak zástupci Evropské unie. Pokud se nepodaří dohodnout podmínky vystoupení, automaticky stát vystoupí po dvou letech od oficiálního oznámení Evropské radě“⁷⁸

Na základě zrušení mezinárodních smluv, které stát během svého členství v Evropské unii přijal, je postavena legální možnost vystoupení z Evropské unie. O vystoupení z Evropské unie musí stát požádat Evropskou radu a ta to musí bez prodlení přijmout.

5.12 Posílení národních parlamentů ve vztahu k EU

„Národní parlamenty mohou určitý návrh Komise zpochybnit, protože není v souladu s principem subsidiarity. „Lisabonská smlouva nyní výslovně obsahuje, že výkon působnosti Unie upravují zásady subsidiarity a proporcionality.“⁷⁹ Pokud tento názor zastává třetina parlamentů členských států, musí Komise svůj návrh přezkoumat a rozhodnout, zda jej zachová, pozmění nebo stáhne. Tento mechanismus se nazývá „žlutá karta“. Pokud obavy sdílí většina parlamentů členských států a Komise se přesto rozhodne trvat na svém návrhu, zahájí se tzv. mechanismus „oranžové karty“. Komise

---

⁷⁵ BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.

⁷⁶ BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.

⁷⁷ *Lisabonská smlouva: konsolidovaný text Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy*. Praha : Úřad vlády České republiky, 2008. s. 63. ISBN 978-80-87041-38-3.

⁷⁸ *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Praha : Úřad vlády České republiky, 2008. s. 60-61. ISBN 978-80-87041-48-2.

⁷⁹ DRULÁKOVÁ, R. *Subsidiarita v Lisabonské smlouvě – náprava nedostatků?* Praha : Nakladatelství Oeconomica, 2009. s. 7-12. ISBN 978-80-245-1588-5.

pak musí objasnit důvody pro svůj návrh a Evropský parlament a Rada rozhodnou, zda bude legislativní postup pokračovat.“⁸⁰

5.13 Občanská iniciativa

„Lisabonská smlouva zavádí institut občanské iniciativy. Pokud iniciativa získá podporu jednoho milionu občanů většího počtu členských států, může vyzvat Komisi k předložení určitého návrhu v oblasti působení EU. Podmínky této iniciativy jsou však stanoveny pouze obecně a měly by být upřesněny prováděcím předpisem.“⁸¹

5.14 Listina základních práv a svobod

„S Lisabonskou smlouvou se stává právně závaznou i Listina základních práv Evropské unie přijatá 7. prosince 2000 v Nice, ve znění upraveném dne 12. prosince 2007. Výjimku z této Listiny mají Velká Británie, Polsko a Česká republika. Listina stanoví základní práva v těchto šesti hlavách: důstojnost, svoboda, rovnost, solidarita, občanská práva a soudnictví. Dokument obsahuje ustanovení týkající se základních lidských práv, občanských a politických práv. Její součástí jsou také práva ekonomická a sociální, která byla předmětem největších kontroverzí.“⁸²

5.15 Rozšíření tzv. řádné legislativní procedury do dalších oblastí

„Řádná legislativní procedura se stává obecným postupem pro přijímání evropské legislativy (čl. 289, 294 SFEU). Jde o hlasování kvalifikovanou většinou v Radě a zároveň o spolurozhodování Evropského parlamentu. Bez souhlasu obou institucí nelze přijmout právní akt, na který se vztahuje řádná legislativní procedura. Tento postup zvyšuje úlohu Evropského parlamentu v legislativním procesu.“⁸³

5.16 Pravomoci Evropské unie

„Samotné fungování Evropské unie by mělo být založeno na předání kompetencí ze strany členských států. Ty by měly být využívány na základě principů subsidiarity a proporcionality. Kompetence, které členské státy unii nepředají, zůstávají nadále v jejich

⁸⁰ BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.

⁸¹ BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.

⁸² BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.

⁸³ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

pravomoci. Zatímco dosavadní právní úprava neuváděla výslovně oblasti výlučných a sdílených pravomocí Unie, nová úprava je již obsahuje.⁸⁴

„Lisabonská smlouva také poprvé výlučně vymezuje pravomoci a rozděluje je na výlučné, sdílené a podpůrné, koordinační a doplňkové. Subsidiarita se aplikuje pouze v případě sdílených pravomocí Evropské unie (pro představu se jedná například o vnitřní trh, hospodářská a sociální soudržnost, životní prostředí, doprava, atd.).“⁸⁵

Ve výlučné pravomoci Unie jsou tyto oblasti.⁸⁶

- celní unie,
- pravidla hospodářské soutěže v oblasti vnitřního trhu Unie,
- měnová politika v oblasti eurozóny,
- ochrana mořských biologických zdrojů,
- společná obchodní politika.

V těchto oblastech může vydávat právní akty pouze Unie, členské státy pouze, pokud jsou k tomu zmocněny nebo provádějí-li akty Unie.

Ve sdílené pravomoci Unie a členských států jsou:

- vnitřní trh,
- sociální politika ve vztahu k textu SFEU,
- hospodářská, sociální a územní soudržnost,
- zemědělství a rybolov,
- životní prostředí,
- ochrana spotřebitele
- doprava, transevropské sítě, energetika,
- ochrana svobody, bezpečnost a justice,
- ochrana veřejného zdraví.

V oblasti sdílených pravomocí právní akty vytvářejí jak Unie, tak i členské státy. Členské státy ji vykonávají v rozsahu, v jakém ji Unie nevykonala nebo tam, kde se Unie rozhodla ji nevykonávat.

---

⁸⁴ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

⁸⁵ DRULÁKOVÁ, R. *Subsidiarita v Lisabonské smlouvě – náprava nedostatků?* Praha : Nakladatelství Oeconomica, 2009. s. 7-12. ISBN 978-80-245-1588-5.

⁸⁶ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

5.17 Výkon působnosti EU

Proces harmonizace práva členských zemí je ovlivněna oblastí čtyř základních ekonomických svobod a jednotného vnitřního trhu. Při přehození dosavadních článků 94 a 95 SES, ke které došlo během ratifikaci Lisabonské smlouvy, naznačuje, že bude dostávat přednost řádný legislativní postup, tudíž kvalifikovaná většina v Radě, kterým lze přijímat všechny právní nástroje oproti směrnici přijímaných v Radě jednomyslně. Toto se bude v praxi používat hlavně tam, kde smlouvy nadále vyžadují jednomyslnost.

5.18 EU ve světě

EU prosazuje své hodnoty a zájmy v celém světě, je největším světovým obchodním blokem a největším poskytovatelem pomoci pro rozvojové země. Díky Lisabonské smlouvě získá jasný hlas na mezinárodní scéně. Lisabonská smlouva umožňuje účinnější a soudržnější činnost EU ve světě. Propojení různých oblastí vnější politiky EU, jako jsou např. diplomacie, bezpečnost, obchod, rozvoj, humanitární pomoc a mezinárodní jednání, umožní EU zaujímat jasnější postoj ve vztazích s partnerskými zeměmi a organizacemi v celém světě.

Vůbec poprvé vytváří konkrétní právní základ pro humanitární pomoc a umožňuje zřízení Evropského dobrovolnického sboru humanitární pomoci. Obsahuje tzv. „doložku solidarity“, která Unii a její členské státy vyzývá, aby jednaly společně v případě, že se některý členský stát stane cílem teroristického útoku.

Dopad činnosti EU dále posiluje nová Evropská služba pro vnější činnost, která napomáhá využití prostředků orgánů EU a členských států vysokému představiteli.⁸⁷

5.19 Politiky pro lepší život

Lisabonská smlouva zvyšuje akceschopnost EU. Umožní jí například stát v čele boje proti změně klimatu, realizovat ambiciózní vesmírný program či zabezpečit dodávky energie.

5.19.1 Změna klimatu a životní prostředí

Změna klimatu je jednou z největších hrozeb současnosti: má dopad na naši společnost, hospodářství i životní prostředí. Boj proti této změně na mezinárodní úrovni je vedle udržitelného rozvoje ústředním prvkem politiky EU v oblasti životního

---

⁸⁷ *EU ve světě* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/external_relations/index_cs.htm>.

prostředí. Třebaže udržitelný rozvoj a ochrana životního prostředí již jsou zakotveny ve stávajících smlouvách, Lisabonská smlouva přináší jasné definice a posiluje činnost EU v těchto oblastech.

„Normy, které platí v Evropské unii, by měly být vzorem pro ostatní státy. Nicméně je důležité si uvědomit, že Evropská unie je ekonomicky vyspělý subjekt a na rozdíl od rozvojových zemí má prostředky na zmírnění dopadů na životní prostředí.“⁸⁸

5.19.2 Energetika

Dodávky energie mají pro nás všechny zásadní význam. V posledních několika letech se většina Evropanů musela vyrovnat s nárůstem cen. Lisabonská smlouva pomůže EU zabezpečit dodávky energie a podpoří využívání udržitelných a konkurenceschopných zdrojů.

Smlouva věnuje energetice zvláštní kapitolu, v níž definuje hlavní pravomoci a obecné cíle energetické politiky: fungování trhů s energií, zabezpečení dodávek, energetická účinnost, úspory energie, rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie a propojení energetických sítí. Nově se zavádí zásada solidarity, která znamená, že pokud bude některý členský stát čelit vážným potížím, jde-li o zásobování energií, ostatní členské státy pomohou zajistit potřebné dodávky.

5.19.3 Civilní ochrana

Lisabonská smlouva má usnadnit prevenci a ochranu před přírodními, i člověkem zaviněnými pohromami v EU. Nový právní základ umožňuje podporu opatření a spolupráce členských států v této oblasti. V situaci, kdy se v Evropě projevují první účinky změny klimatu v podobě povodní a požárů, je spolupráce členských států důležitější než kdy dříve.

5.19.4 Zdravotnictví

V souladu s celkovým zaměřením Lisabonské smlouvy na blaho občanů provádí smlouva některé změny politiky v oblasti zdravotnictví. Zakotvuje podporu opatření, jejichž přímým cílem je ochrana veřejného zdraví, včetně opatření boje proti kouření a alkoholismu. EU nyní může stanovovat normy pro léčivé přípravky a zdravotnické prostředky. V neposlední řadě pomůže smlouva členským státům zajišťovat včasné varování před vážnými, přeshraničními případy ohrožení zdraví. Například před ptačí

---

⁸⁸ JECH, K., DLOUHÝ, J. *Průvodce ochrání životního prostředí v Evropské unii*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí, 2000. s. 9-14. ISBN 80-86345-08-4.

chřipkou. Pokud dojde k potvrzení těchto hrozeb, umožní koordinovanější a účinnější mobilizaci prostředků jednotlivých zemí.

5.19.5 Veřejné služby

Lisabonská smlouva uznává význam veřejných služeb pro sociální a regionální soudržnost – doprava, školství či zdravotnictví jsou pro chod naší společnosti nepostradatelné. Ke smlouvě je připojen zvláštní protokol, který uvádí hlavní zásady pro zajištění účinnosti a prospěšnosti těchto služeb obecného zájmu.

5.19.6 Regionální politika

Smlouva též upevňuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost Unie a zařazuje územní soudržnost mezi cíle EU. Posiluje úlohu regionů a do definice zásady subsidiarity, podle níž EU jedná pouze tehdy, pokud může být výsledků lépe dosaženo na úrovni EU než na úrovni členských států, vkládá též odkaz na místní a regionální úroveň.

5.19.7 Výzkum

Lisabonská smlouva staví do středu politiky v oblasti výzkumu vytvoření Evropského výzkumného prostoru umožňujícího volný pohyb výzkumných pracovníků, vědeckých poznatků a technologií. V době, kdy nové světové velmoci zahajují své vesmírné programy, vytváří smlouva právní základ pro ucelenou vesmírnou politiku. Jasně tak uznává, že si Evropa nemůže dovolit přehlížet související hospodářské a strategické přínosy.

5.19.8 Obchodní politika

K zajištění prosperity je nezbytný spravedlivý a volný obchod. Lisabonská smlouva rozšiřuje působnost evropské obchodní politiky na přímé zahraniční investice. Nástroje ochrany duševního vlastnictví, například ochranné známky, průmyslové vzory, patenty, autorská práva, jsou významným stimulem inovací, růstu a konkurenceschopnosti. Smlouva usnadňuje jednotnou ochranu souvisejících práv v celé EU.

5.19.9 Sport

Lisabonská smlouva dává sportu skutečně evropský rozměr. Nová ustanovení EU umožňují podporovat, koordinovat a doplňovat opatření členských států na podporu nestrannosti, transparentnosti sportovních klání a spolupráce sportovních organizací.

Zajišťuje též ochranu fyzické, mravní integrity sportovců a obzvláště mladých sportovců.

5.19.10 Fungování eurozóny

Smlouva přispívá také k hladšímu fungování eurozóny. Komise nyní může dát „přímé“ varování členským státům, jejichž špatná rozpočtová disciplína by mohla fungování eurozóny ohrozit.

5.19.11 Ochrana údajů

Lisabonská smlouva jasně uvádí, že každý má právo na ochranu osobních údajů. Toto právo je rovněž zakotveno v Listině základních práv.

5.19.12 Cestovní ruch v EU

Lisabonská smlouva vytváří nový právní základ pro oblast cestovního ruchu, jehož cílem je upevnit postavení EU, jako cíle největšího množství turistů na světě.⁸⁹

5.19.13 Hospodářská a měnová unie (HMU)

Hospodářská a měnová unie doznala několika podstatných změn a to nejen institucionální.

„Hospodářská politika je založena na propojování sektorů jednotlivých států a vnitřního trhu. Měnová unie je založena na pevném základu jednotné měny, Evropské centrální banky, Evropskému systému centrálních bank a dalších faktorech. V roce 1989 byla přijata Strategie Evropské hospodářské a měnové unie, která vyvrcholila v roce 1999 přijetím eura prozatím v bezhotovostním styku. Od roku 2002 je euro používáno jako platidlo pro hotovostní platby. V současné době ho užívá šestnáct členských států.“⁹⁰

„V čl. 3 SEU (býv. č. 2 SEU) je vložen odstavec, podle kterého „*Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro*“. Ustanovení tohoto odstavce odkazuje na eurozónu a vyzývá členské státy k připojení do eurozóny. Nové ustanovení čl. 5 SFEU ukládá členským státům, aby koordinovaly své hospodářské politiky, zmocňuje Radu k přijímání opatření k hlavním směrům těchto politik a stanoví že „*zvláštní ustanovení se vztahují na ty členské státy, jejichž měnou je euro*“. Dále toto ustanovení Unii umožňuje přijímat opatření ke koordinaci politik zaměstnanosti

⁸⁹ *Politiky pro lepší život* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/better_life/index_cs.htm>.

⁹⁰ KUČEROVÁ, I. *Evropská unie: hospodářské politiky*. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2006. s. 200-206. ISBN 80-246-1212-7.

členských států a dávat podněty pro zajištění koordinace sociálních politik členských států.“⁹¹

„Vlastní mandát mezivládní konference pro přípravu Lisabonské smlouvy ukládal vycházet v této oblasti z formulací Smlouvy o ústavě pro Evropu, což v řadě ohledů znamenalo využití v současnosti platných ustanovení pocházejících z tzv. Maastrichtské smlouvy (1992). Týkalo se to zejména orgánů Evropského systému centrálních bank, Evropské centrální banky a kritérií vstupu do eurozóny. Smlouva o Ústavě pro Evropu navíc k těmto institutům zavedla označení euro pro jednotnou měnu EU (doposud v primární legislativě bylo uvedeno ECU). Nově výslovně uvedla i orgány skupiny zemí, které zavedly euro, a to zejména Euroskupiny (Eurogroup) jako skupinu ministrů financí a hospodářství ze zemí, které zavedly euro a Eurosystem – označení pro ECB + centrální banky zemí eurozóny.“⁹²

„Smlouva o fungování EU a zvláštní Protokol č. 14 formálně ustavují skupinu ministrů financí a hospodářství zemí, které zavedly euro – Euroskupinu (Eurogroup). Jejím jednáním se účastní Evropská komise a je přizvána i Evropská centrální banka (ECB). Euroskupina si volí svého předsedu na dva a půl roku.“⁹³

„Evropská komise získává významnější postavení v dohledu nad rozpočtovou stabilitou. Komise bude nově, na rozdíl od dosavadní situace, kdy dávala pouze doporučení Radě, bude podávat návrhy, které Rada může měnit pouze jednomyslně. Komise sama bude moci vydat varování členskému státu, jehož hospodářská politika neodpovídá hlavním směrům hospodářských politik, či ohrožuje fungování HMU. Pokud Komise dojde k názoru, že v členské zemi vznikl či dokonce jen hrozí nadměrný deficit, může svůj názor sdělit přímo dotčené zemi.“⁹⁴

„Ve Smlouvě o fungování EU byly nově všechny institucionální záležitosti v oblasti měnové politiky (tedy úprava postavení ECB a ESCB) převedeny z původní kapitoly Hospodářská a měnová politika do kapitoly Institucionální a rozpočtová ustanovení. Vedle Evropské centrální banky a Evropského systému centrálních bank se

---

⁹¹ PITROVÁ, L., et al. *Když se řekne Lisabonská smlouva - Perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/13/4050-kdyz_se_rekne_lisabonska_smlova.pdf>.

⁹² *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

⁹³ *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁹⁴ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

nově zavádí pojem Eurosystem: „*Evropská centrální banka a národní banky členských států, jejichž měnou je euro, tvoří Eurosystem a řídí měnovou politiku Unie.*“⁹⁵

Nově v celé Smlouvě o fungování Unie se používá pojem euro, místo dosavadního ECU. Euro bylo doposud zavedeno pouze v sekundární legislativě.

Ve zvláštních ustanoveních kapitoly o HMP, bylo vyspecifikováno postavení zemí, které zavedly euro (čl. 136-138 SFEU) a na druhé straně i zemí, které jej dosud nezavedly. Pro země mimo eurozónu zatím platila dočasná derogace některých ustanovení Smlouvy na základě výčtu příslušných derogovaných článků Smlouvy v závěru kapitoly o HMP. Tento legislativní postup byl nepřehledný a vedl k častým omylům. Nyní SFEU v novém článku 139 obsahuje výslovný výčet ustanovení, která se nepoužijí pro země, které nezavedly euro.⁹⁶

---

⁹⁵ *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analýza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁹⁶ *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.

6 RATIFIKACE LISABONSKÉ SMLOUVY

V původním plánu Evropské unie bylo, stihnout smlouvu ratifikovat a uvést v platnost ještě v červnu 2009. Tento plán nevyšel. Pro schválení Lisabonské smlouvy si každá země mohla vybrat průběh schvalování. Z 27 států Evropské unie se rozhodlo 26 států schválit tuto smlouvu parlamentní cestou. Jediná země, která smlouvu schvalovala referendem, bylo Irsko.

Obr. č. 1: Státy s ratifikovanou smlouvou⁹⁷

6.1 Schvalovací proces v Evropské unii

Schvalovací proces Lisabonské smlouvy přinesl mnoho úskalí, proto se oddálil vstup Lisabonské smlouvy v platnost. Bylo nutné, aby ji schválilo všech dvacet sedm

⁹⁷ *Ve vaší zemi* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/countries/index_cs.htm>.

členských států. Způsob samotné ratifikace je poté vnitřní záležitostí každého členského států.

Tab. č. 1: Ratifikace Lisabonské smlouvy⁹⁸

Datum	Stát	Výsledek
18.12.2007	Maďarsko	ANO
29.1.2008	Slovinsko	ANO
29.1.2008	Malta	ANO
4.2.2008	Rumunsko	ANO
7.2.2008	Francie	ANO
21.3.2008	Bulharsko	ANO
2.4.2008	Polsko	ANO
10.4.2008	Slovensko	ANO
23.4.2008	Portugalsko	ANO
24.4.2008	Rakousko	ANO
24.4.2008	Dánsko	ANO
8.5.2008	Lotyšsko	ANO
8.5.2008	Litva	ANO
23.5.2008	Německo	ANO
29.5.2008	Lucembursko	ANO
11.6.2008	Řecko	ANO
11.6.2008	Finsko	ANO
11.6.2008	Estonsko	ANO
12.6.2008	Irsko (referendum)	NE
18.6.2008	Velká Británie	ANO
3.7.2008	Kypr	ANO
8.7.2008	Nizozemsko	ANO
10.7.2008	Belgie	ANO
15.7.2008	Španělsko	ANO
31.7.2008	Itálie	ANO
20.11.2008	Švédsko	ANO
3.10.2009	Irsko (referendum)	ANO
3.11.2009	Česká republika	ANO

Oproti referendům při přijímání Smlouvy o Ústavě pro Evropu, která díky referendům ve Francii a Nizozemí nebyla přijata, se rozhodlo Lisabonskou smlouvu hned dvacet šest států přijmout parlamentní cestou kromě Irska. Jediné Irsko o této smlouvě rozhodovalo v referendu. Ratifikace Lisabonské smlouvy mohla být dokončena, když u vlády Italské republiky byly uloženy všechny ratifikační listiny. Poslední chybějící listinu předal vládě Italské republiky za Českou republiku 13. listopadu 2009 předseda vlády České republiky Jan Fischer. Poté mohl být ratifikační proces ukončen a smlouva vzešla v platnost 1. prosince 2009.

⁹⁸ Vlastní zdroj.

Samotný schvalovací proces nebyl problematický nejen v České republice, Irsku či Německu ale i v Polsku. V Polsku prezident Lech Kaczyński prohlásil, že podepíše Lisabonskou smlouvu pouze za předpokladů kladného výsledku referenda v Irsku. Po zveřejnění kladných výsledků druhého irského referenda, smlouvu podepsal 10. října 2009.

6.2 Schvalovací průběh v České republice

V České republice se schvalovacího úkolu uchoпил Parlament ČR. Ratifikaci Lisabonské smlouvy musely schválit obě komory Parlamentu ČR a podepsat prezident ČR. Parlament a senát musel tuto ratifikaci schválit ústavní většinou, tedy tři pětiny poslanců a senátorů muselo být pro ratifikaci Lisabonské smlouvy, aby mohla postoupit k podpisu prezidenta ČR.

13. prosince 2007

Podepsání Lisabonské smlouvy a její publikace v Úředním věstníku EU.

29. ledna 2008

Předložení Lisabonské smlouvy vládou Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací.

30. dubna 2008

„V horní komoře českého parlamentu, v době schvalování smlouvy, měla většinu ODS. Senátorům se podařilo prosadit posouzení smlouvy Ústavním soudem, zda je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Naopak zástupci opoziční ČSSD a Klubu otevřené demokracie prosazovali ratifikaci smlouvy bez odkladu, avšak neúspěšně. Návrh tedy putoval k posouzení k Ústavnímu soudu.“⁹⁹ „Senát podal Ústavnímu soudu ČR návrh na přezkoumání souladu Lisabonské smlouvy s ústavním pořádkem ČR (usnesení č. 379)“¹⁰⁰

26. listopadu 2008

26. listopadu 2008 rozhodl Ústavní soud ČR, že šest zkoumaných částí Lisabonské smlouvy není v rozporu s českou ústavou.

⁹⁹ GERLOCH, A., WINTR, J. *Lisabonská smlouva a ústavní pořádek ČR*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. s. 29-45. ISBN 978-80-7380-192-2.

¹⁰⁰ *Ratifikační proces v České republice* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_ceske_republice.html>.

10. února 2009

Zahraniční výbor Senátu podobně jako v lednu výbor pro záležitosti EU doporučil projednávání smlouvy odložit, až na dobu po přijetí prováděcích novel. Ty zabraňují převodu rozhodovacích kompetencí z členských států na unijní úroveň bez souhlasu obou komor parlamentu (tzv. vázaný mandát vlády).¹⁰¹

18. února 2009

Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas s ratifikací Lisabonské smlouvy, a to počtem pro 125 hlasujících poslanců z celkového počtu 197 přítomných. Tento souhlas byl doplněn odmítacím usnesením o možné snaze zpochybnit Benešovy dekrety.

19. března 2009

„Sněmovna zavedení, tzv. vázaného mandátu vlády, schválila“¹⁰² Aby bylo možné schválit ratifikaci i v senátu, bylo nutné přijmout novelu zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, zákona jednacího řádu Senátu a zakotvit ho do českého právního řádu.

6. května 2009

Senát schválil tzv. „lisabonskou“ novelu jednacích řádů Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR (usnesení č. 153).

Senát dal souhlas k ratifikaci Lisabonské smlouvy (usnesení č. 154). Pro bylo 54 z celkového počtu 79 přítomných senátorů.

Senátor J. Oberfalzer (ODS) avizoval záměr podat druhý návrh Ústavnímu soudu na přezkum Lisabonské smlouvy. K realizaci tohoto záměru bylo zapotřebí, aby návrh podepsalo alespoň 17 senátorů. Prezident sdělil tisku, že vyčká s podpisem ratifikační listiny (dva měsíce), dokud senátoři návrh Ústavnímu soudu ČR nepodají.¹⁰³

22. května 2009

Vláda předložila k podpisu ratifikační listinu Lisabonské smlouvy prezidentu republiky.

---

¹⁰¹ ZENKNER, P. *Průběh ratifikace* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8428/sekce/prubeh-ratifikace/>>.

¹⁰² ZENKNER, P. *Průběh ratifikace* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8428/sekce/prubeh-ratifikace/>>.

¹⁰³ *Ratifikační proces v České republice* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_ceske_republice.html>.

27. května 2009

Prezident potvrdil tisku své sdělení ze dne 6. května 2009, dopisem ministru zahraničních věcí, že s podpisem ratifikace počká.

1. září 2009

Skupina 17 senátorů podala stížnost k Ústavnímu soudu ČR, na zrušení novely zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny a jednacím řádu Senátu.

29. září 2009

Skupina senátorů podala druhý návrh k Ústavnímu soudu na přezkum Lisabonské smlouvy.

6. října 2009

Ústavní soud ČR zamítl návrh ze dne 1. září 2009 jako neopodstatněný.

3. listopadu 2009

Ústavní soud ČR konstatoval ve věci ze dne 29. září 2009, že Lisabonská smlouva jako celek není v rozporu s ústavním pořádkem ČR. „Po rozhodnutí Ústavního soudu z 3. listopadu 2009, že dokument je v souladu s českou ústavou. Ve stejný den podepsal prezident Václav Klaus Lisabonskou smlouvu. Předtím však podmínil svůj podpis pod smlouvou výjimkou pro Česko z listiny základních práv EU. Tu mu slíbil evropský summit konaný 29. října, výjimka by měla být včleněna do textu přístupové smlouvy Chorvatska k EU.“¹⁰⁴

13. listopadu 2009

„Předseda vlády ČR uložil ratifikační listinu Lisabonské smlouvy u Ministerstva zahraničních věcí Italské republiky, které vede archiv vlády Italské republiky, jež je deponitářem této Smlouvy.“¹⁰⁵

6.3 Schvalovací proces v Irsku

„Většina členských států Evropské unie se rozhodla ratifikovat Lisabonskou smlouvu na půdě národních parlamentů. Pouze Irové se rozhodli pro všelidové

¹⁰⁴ ZENKNER, P. *Průběh ratifikace* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8428/sekce/prubeh-ratifikace/>>.

¹⁰⁵ *Ratifikační proces v České republice* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_ceske_republice.html>.

hlasování o smlouvě. K Lisabonské smlouvě se vyjádřili v referendu dne 12. června 2008 - a řekli NE. K hlasování se dostavilo 53,1 % oprávněných voličů, z nichž 53,4 % (28,3 % veškerých oprávněných voličů) bylo proti přijetí Lisabonské smlouvy. K variantě ANO, se vyslovilo 46,6 % hlasujících, tj. 24,7 % voličů.¹⁰⁶

„Irská vláda dospěla, mj. na základě průzkumů veřejného mínění, k názoru (nebo to alespoň tvrdila), že hlavními důvody, které vedly k záporné odpovědi irských občanů, byly zejména nesouhlas se změnou složení Komise (na základě níž měl být dosavadní systém „jeden stát - jeden komisař“ nahrazen modelem, kdy by počet komisařů odpovídal dvěma třetinám počtu členských států, přičemž jedno ze tří funkčních období by na základě rovné rotace třetina států neměla „své“ komisaře), obavy z narušení irské vojenské neutrality a ze zasahování Unie do oblasti daňové politiky, zákazu potratů, do oblasti vzdělání a rodinné politiky.“¹⁰⁷

„Evropská rada se rozhodla pro hlubší analýzu nastalé situace. O Lisabonské smlouvě jednali nejvyšší představitelé EU na summitu 11. prosince 2008. Summit EU vyšel požadavkům Irů vstříc. Aby mohla irská vláda referendum opakovat, požadovalo Irsko po EU záruky. Summit Irsku přislíbil zachovat vlastního evropského komisaře, dále zaručil neutralitu Irska, daňovou autonomii a nezpochybňování ustanovení irské ústavy týkající se práva na život, vzdělání a rodiny.“¹⁰⁸

Aby Irové opakovali referendum pro přijetí Lisabonské smlouvy, požadovali právně závazné záruky. Nakonec o formě záruk rozhodlo zasedání Evropské rady ve dnech 18. – 19.6 2009. Kvůli vyloučení možného rizika z obnovy ratifikace Lisabonské smlouvy v členských zemích EU a možného ztroskotání smlouvy byly záruky schváleny ve formě mezivládní dohody, která nemusí být ratifikována v žádném členském státě EU.

Konečná unijní dohoda počítá s tím, že po schválení Lisabonské smlouvy bude rozhodnutí hlav států a předsedů vlád transformováno do primárního práva Unie, jako dodatkový protokol, který bude následně ratifikován v zákonodárných sborech členských zemí souběžně s přístupovou smlouvou s Chorvatskem či Islandem.

---

¹⁰⁶ ZENKNER, P. *Průběh ratifikace* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8428/sekce/prubeh-ratifikace/>>.

¹⁰⁷ BŘICHÁČEK, T. *Vzdušné záruky pro Irsko* [online]. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.revuepolitika.cz/clanky/125/vzdusne-zaruky-pro-irsko>>.

¹⁰⁸ ZENKNER, P. *Průběh ratifikace* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8428/sekce/prubeh-ratifikace/>>.

Na základě jednání s českým předsednictvím stanovilo Irsko 24. června, termín konání druhého referenda na 2. října. V opakovaném referendu schválili Irové Lisabonskou smlouvu poměrem 67,1 % ku 32,9 % hlasů za vysoké účasti 58 % voličů.¹⁰⁹

6.4 Schvalovací proces v Německu

„V Německu Lisabonskou smlouvu posuzoval, obdobně jako v České republice, Ústavní soud. Ačkoliv Spolkový ústavní soud shledal Lisabonskou smlouvu v souladu s německým Základním zákonem (Ústava SRN), možnost její ratifikace podmínil změnou tzv. „doprovodného zákona“, jenž upravuje kontrolní pravomoci spolkového parlamentu ve vztahu ke spolkové vládě ve vybraných evropských záležitostech. Spolkový ústavní soud konstatoval, že tento zákon nepřiznává spolkovému parlamentu takovou míru účasti, jakou požaduje Základní zákon. Revidovaný doprovodný zákon byl přijat v září 2009, čímž odpadla překážka ratifikace a celý proces mohl být ve Spolkové republice Německo úspěšně dokončen. SRN uložila svou ratifikační listinu dne 25. října 2009.“¹¹⁰

---

¹⁰⁹ ZENKNER, P. *Průběh ratifikace* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8428/sekce/prubeh-ratifikace/>>.

¹¹⁰ *Ratifikační proces v České republice* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_c_lenskych_statech.html>.

7 NEJNOVĚJŠÍ UDÁLOSTI V EU

Už je tomu více než rok, kdy vstoupila v platnost Lisabonská smlouva. Od té doby se Evropská unie dále vyvíjí.

7.1 Evropská služba pro vnější činnost

„Vysoké představitelce pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku má při plnění jejích povinností asistovat **Evropská služba pro vnější činnost**. Jedná se o zcela novou instituci, která se teprve vytváří, a členské státy v současnosti debatují o její přesné podobě. Základní pravidla jsou ovšem stanovená. Služba bude organizována podle geografického a tematického principu. V jejích řadách bude sloužit třetina úředníků původem z Komise, třetina z generálního sekretariátu Rady a třetina z členských států. Zároveň budou součástí služby i delegace EU ve třetích zemích. Vysoká představitelka by tak měla mít k dispozici silný nástroj pro vytváření společné evropské politiky a její prezentaci navenek. Záležit bude ovšem pochopitelně na tom, jestli bude o smysluplnosti svých návrhů schopna přesvědčit členské státy.“¹¹¹

„Přesně rok po té, co vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, se pod vedením vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Catherine Ashtonové začne formovat Evropská služba pro vnější činnost. Na rozpočtových a zaměstnaneckých pravidlech tohoto nového diplomatického sboru EU se totiž v pondělí 25. října 2010 po několikaměsíčním jednání dohodly členské státy EU a Evropský parlament.“¹¹²

Evropská služba pro vnější vztahy sloučí některé již existující útvary, které se zabývají vnějšími vztahy (Komise a Generální sekretariát Rady Evropské unie) a navíc bude zaměstnávat národní diplomaty z členských států. Tímto sloučením si Evropská unie slibuje úsporu cca 10 % výdajů. Do roku 2013 musí tyto národní diplomaté představovat jednu třetinu úředníků Evropské služby pro vnější činnost.

Hlavní náplní Evropské služby pro vnější činnost, je být nápomocný vysokému představiteli při zajišťování soudržnosti či koordinaci vnější činnosti Unie. Dále také má za úkol připravovat politické návrhy a jejich provádění, poté, co je schválí Rada. Je

---

¹¹¹ *Společná zahraniční a bezpečnostní politika* [online]. Praha : Vláda České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8916/sekce/spolecna-zahranicni-a-bezpecnostni-politika/>>.

¹¹² *Vnější služba EU má nové vedení a zaměstnanecká pravidla* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/diplomaticka_sluzba_eu_ma_nove_vedeni_a.html>.

nápomocna předsedovi Evropské rady, taktéž předsedovi Komise a jejím členům v otázkách vnější činnosti a zajišťuje spolupráci s členskými zeměmi.

Generálním tajemníkem Evropské služby pro vnější činnost se stal francouzský diplomat Pierre Vimont. Jeho zástupci se stali zkušení úředníci Helga Maria Schmidt a Maciej Popowski. Odpovědnou osobou za fungování Evropské služby pro vnější činnost se stal David O'Sullivan.

7.2 Evropa 2020

Předešlá Lisabonská strategie skončila v roce 2010. Většina členů Komise a zástupců jednotlivých členských států mají smíšené pocity, zda strategie splnila, co měla. Velká většina vytyčených cílů nebyla splněna, ale všichni se shodují, že byla přínosem a měla by v nějaké formě pokračovat. Různé představy o budoucnosti Strategie pro růst a pracovní místa vyjádřily různé formace Rady EU. Navíc k této debatě přispěla i Evropská komise, která v listopadu v roce 2009 spustila na svých webových stránkách k vyjádření široké veřejnosti svůj dokument, nazvaný Strategie EU 2020. K tomuto dokumentu se mohl kdokoliv vyjádřit do 15. ledna 2010.

7.2.1 Strategie Evropa 2020

Na základě návrhů z veřejné diskuze, které Komise obdržela, zapracovala tyto návrhy do svého sdělení pod názvem Strategie 2020 – strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Byly určeny 3 hlavní priority tedy: inteligentní růst, udržitelný růst a růst podporující začleňování. Dále 5 hlavních cílů, které mají členské státy do roku 2020 splnit a k tomu, aby splnily cíle jim má pomoci 7 tzv. vlajkových iniciativ. Hlavní cíle byly schváleny Evropskou radou v březnu a červnu 2010. Těmito cíly jsou:¹¹³

- 75 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno,
- 3 % HDP Evropské unie by měla být investována do výzkumu a vývoje,
- v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20–20–20“ (včetně zvýšení závazku na snížení emisí na 30 %, pokud budou podmínky příznivé),
- podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání,
- počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

---

¹¹³ *Strategie Evropa 2020* [online]. Praha : CzechTrade, 2010 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/strategie-evropa-2020/1000521/58802/>>.

V ČR se dne 7. 6. 2010 schválili odpovídající cíle na národní úrovni.¹¹⁴

1. Dosažení celkové míry zaměstnanosti ve výši 75 %.
2. Zvýšení investic do výzkumu a vývoje na 2,7 % HDP.
3. V rámci snižování energetické náročnosti ekonomiky se ČR zavázala k úspoře spotřeby primárních energetických zdrojů, avšak konkrétní cíl pro rok 2020 zatím nebyl stanoven. V oblasti obnovitelných zdrojů energie, již dříve schválená, evropská směrnice ukládá ČR do roku 2020 zvýšit podíl obnovitelných zdrojů na celkové energetické spotřebě na 13 %. V oblasti redukce emisí skleníkových plynů si ČR rovněž stanovila cíl, již dříve, a to snížit v období let 2008 – 2012 emise o 8 % v porovnání s rokem 1990.
4. Zvýšení poměru vysokoškolsky vzdělaných lidí ve věku 30-34 let na 32 %; snížení poměru žáků předčasně opouštějících vzdělávací zařízení na 5,5 %.
5. V oblasti redukce chudoby zatím národní cíl ČR stanoven nebyl a o jeho výši probíhají jednání s Komisí.

7.2.2 Vlajkové iniciativy

Kromě hlavních cílů navrhla Komise i 7 tzv. vlajkových iniciativ, které jsou návrhy opatření a aktiv, jejichž těžiště bude na úrovni Společenství. Tyto iniciativy budou také doplněny opatřeními na úrovni členských států, které budou mít za úkol přispět k naplnění strategie Evropa 2020.

Iniciativy:¹¹⁵

- „Mládež v pohybu“ – posílení výkonu systémů vzdělávání a usnadnění vstupu mladých lidí na pracovní trh.
- „Digitální program pro Evropu“ – urychlení rozvoje vysokorychlostního internetu a využití jednotného digitálního trhu domácnostmi a podniky.
- „Evropa méně náročná na zdroje“ – podpora oddělení hospodářského růstu od využívání zdrojů, podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku, větší využití obnovitelných zdrojů energie, modernizace odvětví dopravy a podpora energetické účinnosti.

¹¹⁴ *Strategie Evropa 2020* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW:

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_strategie_evropa_2020.html#58507>.

¹¹⁵ *Strategie Evropa 2020* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW:

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_strategie_evropa_2020.html#58507>.

- „Průmyslová politika pro éru globalizace“ – zlepšení podnikatelského prostředí, zejména pro malé a střední podniky, podpora rozvoje silné a udržitelné průmyslové základny, která by byla konkurenceschopná v celosvětovém měřítku.
- „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“ – modernizace pracovních trhů a posílení postavení občanů rozvojem jejich dovedností v průběhu celého života za účelem zvýšení účasti na trhu práce a lepšího vyrovnání nabídky a poptávky na trhu práce, mimo jiné prostřednictvím mobility pracovních sil.
- „Evropská platforma pro boj proti chudobě“ – zajištění sociální a územní soudržnosti tak, aby výhody vyplývající z růstu a zaměstnanosti byly ve velkém měřítku sdíleny a lidem postiženým chudobou a sociálním vyloučením bylo umožněno žít důstojně a aktivně se zapojovat do společnosti.

7.2.3 Integrované směry

Do strategie Evropa 2020 byly začleněny tzv. Integrované směry. V zájmu účinnosti těchto směrů, byl počet stanoven na 10 a měly by platit do roku 2014. Evropská rada 17. 6. 2010 podpořila návrh integrovaných směrů. Hlavní směry hospodářských politik byly schváleny Radou ECOFIN 13. 7. 2010. Druhá část směry zaměstnanosti byly schváleny Evropským parlamentem v říjnu 2010. Na období 2010 – 2014 platí v rámci integrovaných směrů těchto 10 doporučení:¹¹⁶

1. Zajistit kvalitu a udržitelnost veřejných financí;
2. vyřešit makroekonomické nerovnováhy;
3. snížit nerovnováhy v eurozóně;
4. optimalizovat podporu VaV a inovací, posílit znalostní trojúhelník a rozvinout potenciál digitální ekonomiky;
5. zlepšit účinnost zdrojů a snížit emise skleníkových plynů;
6. zlepšit prostředí pro podnikatele a spotřebitele a zmodernizovat průmyslovou základnu;
7. zvýšit participaci na trhu práce a snížit strukturální nezaměstnanost;
8. zajistit kvalifikovanou pracovní sílu schopnou reagovat na potřeby trhu práce, podporovat kvalitu pracovních míst a celoživotní učení;

¹¹⁶ *Strategie Evropa 2020* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_strategie_evropa_2020.html#58507>.

9. zlepšit výkonnost systémů vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních a zvýšit účast v terciárním vzdělávání;
10. podpořit sociální začleňování a boj proti chudobě.

7.2.4 Problémová místa členských států

K dosažení vyššího hospodářského tempa růstu bylo s návazností na sdělení Komise z 3. 3. 2010, které navrhuje spuštění strategie Evropa 2020, rozhodnuto Radou ECOFIN na jednání ze dne 16. 3. 2010, že by měly být určeny slabá místa ekonomik členských států a EU jako celku, aby nedocházelo k brzdění růstu. Na základě tohoto rozhodnutí učinil Výbor pro hospodářskou politiku ve spolupráci s Výborem pro hospodářské a finanční záležitosti examinaci členských států. Poté závěrečnou zprávu s examinací schválila Rada ECOFIN 8. června 2010.

Výsledkem examinace České republiky bylo 5 doporučení:¹¹⁷

- Snížit vysoký strukturální deficit a zlepšit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí;
- zlepšit fungování trhu práce, odstranit zbývající strukturální problémy;
- zlepšit podnikatelské prostředí, zejména kvalitu regulace a výkonnost veřejné správy;
- zvýšit inovační kapacitu, podporovat VaV v podnikatelském sektoru a tím přispět k diverzifikaci ekonomiky a k orientaci na zboží a služby s vyšší přidanou hodnotou;
- pokračovat ve zvyšování kvality lidského kapitálu, v dlouhodobém horizontu zvýšit produktivitu práce.

7.2.5 Vývoj strategie Evropa 2020¹¹⁸

Únor 2010

2. února 2010 - zveřejnila Komise pracovní dokument (Lisbon_strategy_evaluation) vyhodnocující úspěchy a neúspěchy končící lisabonské strategie.

---

¹¹⁷ *Strategie Evropa 2020* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný

z WWW:<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_strategie_evropa_2020.html#58507>.

¹¹⁸ *Strategie Evropa 2020* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný

z WWW:<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_strategie_evropa_2020.html#58507>.

Březen 2010

3. března 2010 - vydala Komise sdělení (EK – EU2020 CZ) v němž navrhuje zahájit novou strategii nazvanou Evropa 2020 – strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění.

26. března 2010 - Evropská rada na svém jarním zasedání ve dnech 25. – 26. 3. 2010 schválila zahájení nové strategie pro růst a pracovní místa nazvané Evropa 2020 (závěry JER 2010 CZ). Bylo stanoveno pět hlavních cílů strategie, pro tři z nich Evropská rada schválila i konkrétní numerické hodnoty.

Květen 2010

19. května 2010 - představila Komise první z tzv. vlajkových iniciativ (Strategie Evropa 2020) nazvanou Digitální agenda pro Evropu.

Červen 2010

7. června 2010 - v reakci na pět hlavních cílů strategie Evropa 2020 (Strategie Evropa 2020), které vymezila Evropská rada na svém jarním zasedání, schválila také vláda ČR dne 7. 6. 2010 odpovídající cíle na národní úrovni:

- Zvýšení investic do výzkumu a vývoje na 2,7 % HDP;
- dosažení celkové míry zaměstnanosti ve výši 75 %;
- zvýšení poměru vysokoškolsky vzdělaných lidí ve věku 30-34 let na 32 %;
- snížení poměru žáků předčasně opouštějících vzdělávací zařízení na 5,5 %.

8. června 2010 - schválila Rada ECOFIN dokument, který poukazuje na slabá místa ekonomik členských států EU a na překážky bránící dosažení vyššího tempa hospodářského růstu. Dokument nazvaný „Bottlenecks to Growth“ (bottlenecks 2010) vymezuje pro každou členskou zemi čtyři až pět oblastí, které významně snižují potenciál dané ekonomiky a jejichž reformy by měly být pro vládu prioritou.

17. června 2010 - Evropská rada na jednání dne 17. června 2010 ve svých závěrech (závěry červnové ER 2010 CZ) definitivně potvrdila pět konkrétních cílů strategie Evropa 2020. Dále Evropská Rada politicky podpořila návrh Integrovaných směrů pro růst a pracovní místa na období 2010 – 2014 (IGs 2010 – 2014).

Červenec 2010

13. července 2010 - schválila Rada ECOFIN Hlavní směry hospodářských politik (BEPGs 2010-2014) na období 2010 – 2014.

Září 2010

15. září 2010 - představila Komise vlajkovou iniciativu (Strategie Evropa 2020) nazvanou Mládež v pohybu.

Říjen 2010

Evropská komise představila třetí vlajkovou iniciativu (Strategie Evropa 2020) nazvanou Inovační unie.

7.3 Změny v Lisabonské smlouvě

Na zasedání 28. a 29. října v Bruselu učinili hlavy států a předsedové vlád EU důležité rozhodnutí o zahájení konzultací s členskými státy o omezené úpravě Smlouvy. „Evropská rada se dohodla na zavedení stálého krizového mechanismu pro zajištění finanční stability eurozóny. Předseda Evropské rady Herman Van Rompuy zahájí konzultace s členskými státy o omezené úpravě Smlouvy, kterou bude k zavedení tohoto mechanismu třeba provést.“¹¹⁹

„Členské státy EU se dohodli na svém summitu v prosinci 2010 na omezené změně smlouvy, aby umožnily vytvoření trvalého mechanismu pro zajištění stability v eurozóně. Tato revize článku 136 Smlouvy vyžaduje konzultaci s Parlamentem, Komisí a Evropskou centrální bankou.“¹²⁰

„Dne 15. ledna se Evropská komise kladně vyjádřila k rozhodnutí Evropské rady, podle kterého by do roku 2013 měla být pozměněna Lisabonská smlouva, aby bylo možné zavést evropský mechanismus stability na ochranu finanční stability eurozóny.“¹²¹

„Dne 23. března schválil Evropský parlament změnu Smlouvy, která umožňuje zavedení Evropského mechanismu stability. Poslanci Parlamentu vyjádřili spokojenost

---

¹¹⁹ *Důrazná opatření pro účinnější správu ekonomických záležitostí* [online]. Brusel : Rada Evropské unie, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.consilium.europa.eu/showFocus.aspx?id=1&focusId=531&lang=cs>>.

¹²⁰ *Plenární zasedání v Bruselu 23.- 24. března 2011* [online]. Štrasburk : Evropský parlament, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/cs/headlines/content/20110322FCS16061/003/html/Parlament-schv%C3%A1lil-zm%C4%9Bnu-Smlouvy-umo%C5%BE%C5%88uj%C3%ADc%C3%AD-mechanismus-stability>>.

¹²¹ *Aktuality* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/news/index_cs.htm?Page=1>.

nad „pozitivními signály“ přicházejícími z členských států ohledně sblížení tohoto mezivládního mechanismu a společného evropského rámce.“¹²²

16. března, na zasedání horní sněmovny, odsouhlasili senátoři v poměru 70 ze 70 přítomných pro schválení změny ve Smlouvě. Premiér mohl předat zprávu prezidentu EU van Rompuye, že souhlasíme se změnou smlouvy o fungování EU. Do smlouvy se přidá věta: „*Členské státy, jejichž měnou je euro, mohou zavést mechanismus stability, který bude aktivován v případech, kdy to bude nezbytné k zajištění stability eurozóny jako celku. Poskytnutí jakékoli požadované finanční pomoci v rámci tohoto mechanismu bude podléhat přísné podmíněnosti.*“¹²³

Plánovaná změna smlouvy legalizuje jakoukoliv pomoc unie krachujícím státům a je fatální i pro Českou republiku, protože ČR na rozdíl od Velké Británie a Dánska nemá vyjednanou výjimku na zavedení eura a o jeho zavedení bude rozhodovat EU o nás, bez nás.

Poslanci a senátoři nyní otevřeli cestu k tomu, aby premiér Nečas odsouhlasil změnu smlouvy, podle které budeme nuceni sypat desítky či stovky miliard na krachující země eurozóny.¹²⁴

---

¹²² *Aktuality* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/news/index_cs.htm?Page=1>.

¹²³ MACH, P. *Přichází fatální změna Lisabonské smlouvy, modří i oranžoví jsou euroservilní slaboši* [online]. Chýně u Prahy : Vladimír Stwora, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.zvedavec.org/komentare/2011/03/4260-prichazi-fatalni-zmena-lisabonske-smlouvy-modri-i-oranzovi-jsou-euroservilni-slabosi.htm>>.

¹²⁴ MACH, P. *Přichází fatální změna Lisabonské smlouvy, modří i oranžoví jsou euroservilní slaboši* [online]. Chýně u Prahy : Vladimír Stwora, 2011 [cit. 20. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.zvedavec.org/komentare/2011/03/4260-prichazi-fatalni-zmena-lisabonske-smlouvy-modri-i-oranzovi-jsou-euroservilni-slabosi.htm>>.

8 INFORMOVANOST OBČANŮ O LISABONSKÉ SMLOUVĚ

Jedním z hlavních cílů práce bylo zjištění, na kolik českých občanů znají změny, které přinesla Lisabonská smlouva. K tomu byl použit jednoduchý dotazník s dvaceti otázkami (viz Příloha 1). Zjišťoval znalost veřejnosti o změnách, které nastaly po přijetí Lisabonské smlouvy, či průběhu schvalování. Na dotazník postupně odpovědělo 198 respondentů, v různých věkových kategoriích. Bližší podrobnosti viz Cíl a metodika bakalářské práce.

Graf č. 1: Otázka č. 1 - Při předsednictví jakého státu byla podepsána tzv. Lisabonská smlouva?

Graf č. 2: Otázka č. 2 - Kolik států ratifikovalo Lisabonskou smlouvu?

První otázka v dotazníku zněla: „*Při předsednictví jakého státu byla podepsána tzv. Lisabonská smlouva?*“ Na tuto otázku správně odpovědělo pouze 62,12 % dotázaných občanů, i když v zadání otázky byl zmíněn Lisabon, město v Portugalsku. Správně mezi muži odpovědělo 65,4 % (51 ze 78 dotázaných). Ženy na tom byly podobně, správně odpovědělo 60 % (72 ze 120 dotázaných).

Na druhou otázku: „*Kolik států ratifikovalo Lisabonskou smlouvu?*“, správně označilo 27, 80,3 % dotázaných občanů. Tento výsledek nám ukazuje, že ne všichni respondenti vědí, kolik má Evropská unie členů, protože, aby mohla Lisabonská smlouva vstoupit v platnost, musí ji schválit všechny členské státy EU. Mužů správně odpovědělo 80,8 % (63 ze 78) a žen 80 % (96 ze 120 dotázaných).

Graf č. 3: Otázka č. 3 - Kdy byla podepsána Lisabonská smlouva v Lisabonu?

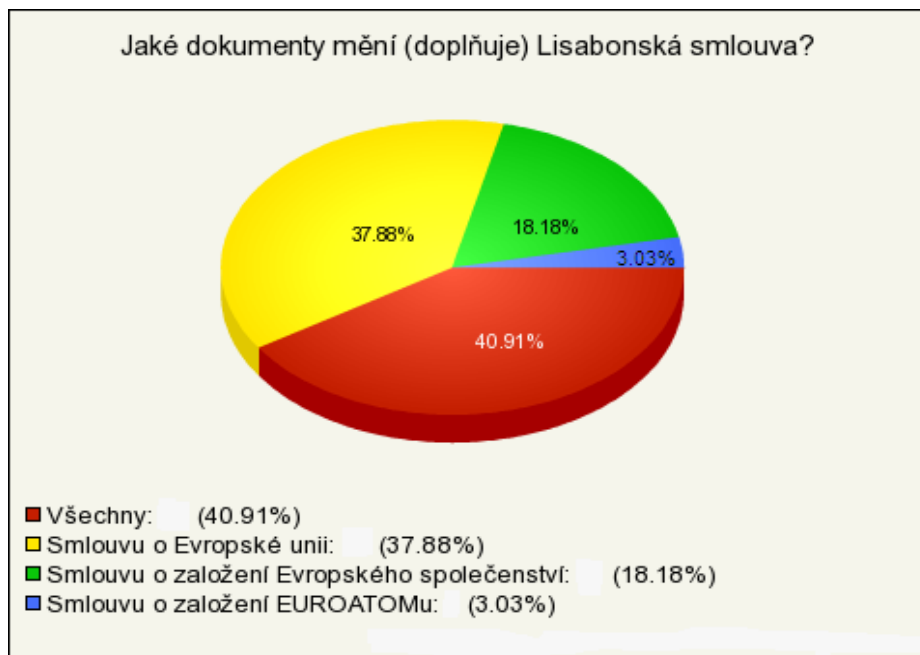
Graf č. 4: Otázka č. 4 - Po přijetí Lisabonské smlouvy má právní subjektivitu?

V pořadí další otázkou: „Kdy byla podepsána Lisabonská smlouva v Lisabonu?“ odpovědělo správně 43,94 % dotázaných. Více správných odpovědí bylo zaznamenáno u žen 50% (60 ze 120 dotázaných). Muži na tom byli hůře, správně odpovědělo 34,6 % (27 ze 78 dotázaných). Tato otázka byla dosti obtížná, protože toto datum není podle výsledků veřejnosti známé. Naopak na otázku čtyři: „Po přijetí Lisabonské smlouvy má právní subjektivitu?“ odpovědělo 86,36 % respondentů správně. Odpověď věděli jak muži, tak ženy. Ženy správně odpověděly v 85 % případů (102 ze 120 dotázaných) a

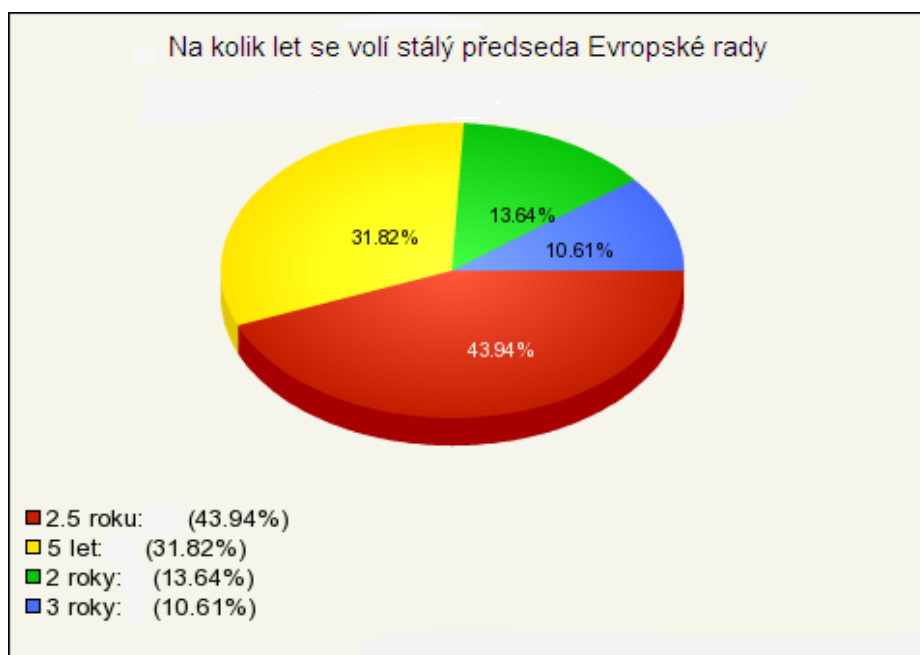
muži dokonce v 88,5 % případů (69 ze 78 dotázaných). Většina dotazovaných věděla, že Evropská unie má právní subjektivitu.

Graf č. 5: Otázka č. 5 - Jaké dokumenty mění (doplňuje) Lisabonská smlouva?

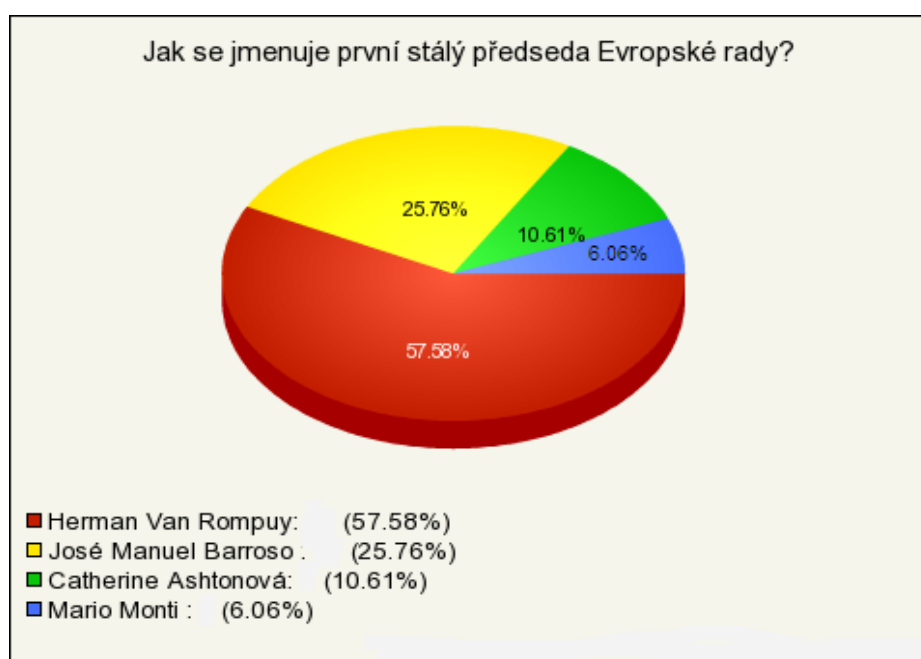
I na další otázku z dotazníku: „*Jaké dokumenty mění (doplňuje) Lisabonská smlouva?*“ odpovědělo 40,91 % respondentů správně. Hlavní zásluhu na pozitivním výsledku měly ženy 55 % (66 ze 120 dotázaných). Ale muži pouze 19,2 % (15 ze 78 dotázaných). Skoro polovina dotazovaných věděla, že Lisabonská smlouva mění všechny předešlé dokumenty, doplňuje a rozšiřuje dosavadní smlouvy.

Graf č. 6: Otázka č. 6 - Na kolik let se volí stálý předseda Evropské rady?

Na otázku č. 6: „*Na kolik let se volí stálý předseda Evropské rady?*“ 43,94 % dotázaných odpovědělo správně, avšak 31,82 % si myslelo, že se předseda Evropské rady volí na 5 let. U této otázky si vedli ženy i muži obdobně. Zajímavé je porovnání odpovědí u věkové skupiny mezi 19-30. rokem. Tam muži byli lepší, 61,5 % (24 ze 39 dotázaných). U žen odpovědělo správně 45,5 % (30 z 66 dotázaných). Je vidět, že široká veřejnost, se nezabývá podrobněji informacemi a změnami, které nám Lisabonská smlouva přináší.

Graf č. 7: Otázka č. 7 - Jak se jmenuje první stálý předseda Evropské rady?

V otázce č. 7, kde měli respondenti uvést jméno předsedy Evropské rady, odpovědělo správně 57,58 % dotazovaných, ale překvapivě bylo respondentům známé jméno: José Manuel Barroso, kterému tento úřad přisoudilo téměř 28 % dotazovaných. Zde odpovědělo 57,7 % (45 ze 78 dotázaných) mužů a 57,5 % (69 ze 120 dotázaných) žen, správně.

Graf č. 8: Otázka č. 8 - Jak se jmenuje Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku?

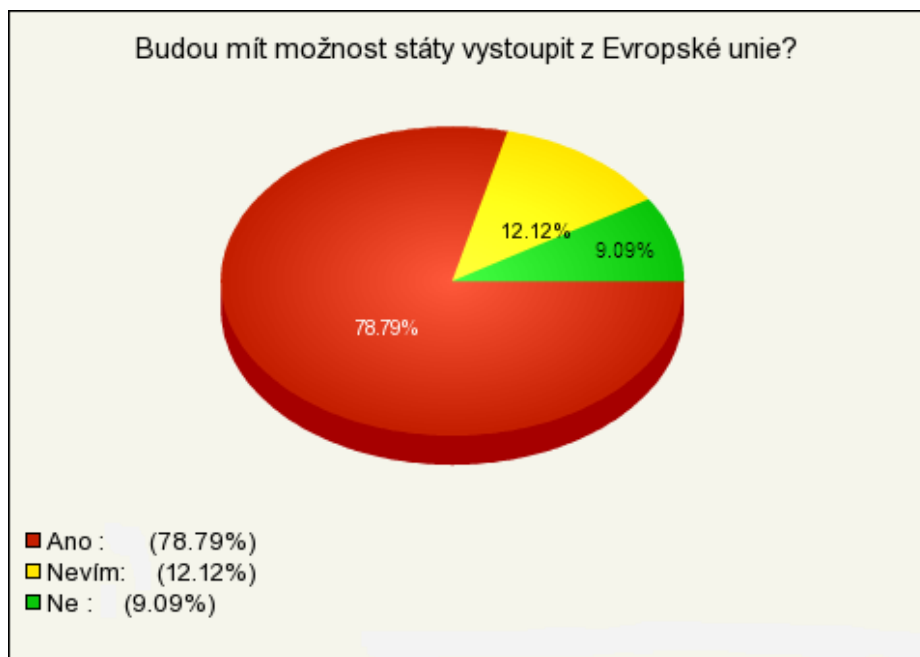
V otázce č. 8, kde otázka zněla: „*Jak se jmenuje Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku?*“ odpovědělo 56 % respondentů správně. Správně u této otázky odpovídali jak muži 57,7 % (45 ze 78 dotázaných), tak ženy 55 % (66 ze 120 dotázaných). Zajímavé je, že nikdo nezaškrtl odpověď Tony Blair, všichni věděli, že tento muž má jinou funkci. Je možné, že je známo, že funkci získala žena a ve výběru bylo pouze jedno ženské jméno, a to Catherine Ashtonová.

Graf č. 9: Otázka č. 9 - Kolik může být max. poslanců po Lisabonské smlouvě v Evropském parlamentu?

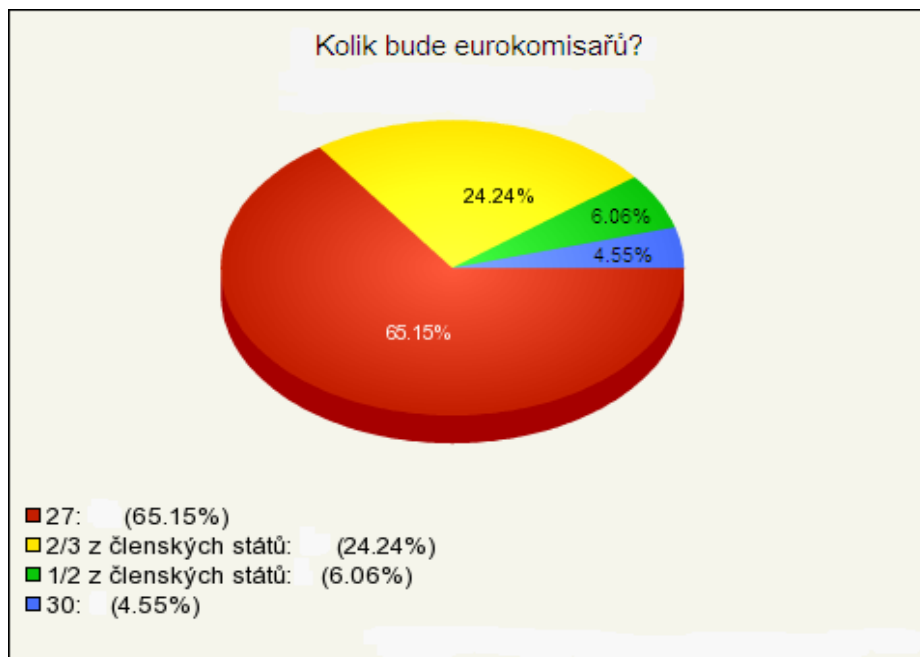
Téměř 67 % dotazovaných ví, že maximální počet je 750 poslanců v Evropském parlamentu. Toto číslo se objevovalo často v informačních zdrojích a to je možná hlavní důvod, proč tolik respondentů odpovědělo správně. Správně odpovědělo 69,2 % (54 ze 78 dotázaných) mužů a 65 % (78 ze 120 dotázaných) žen, správně.

Graf č. 10: Otázka č. 10 - Budou mít možnost státy vystoupit z Evropské unie?

Ano, byla správná odpověď na otázku č. 10: „Budou mít možnost státy vystoupit z Evropské unie?“ Správně odpovědělo 78,79 % dotázaných. U této otázky odpovídali muži i ženy bez problémů. U žen bylo 80 % (96 ze 120 dotázaných) správných odpovědí a mužů 77 % (60 ze 78 dotázaných). Na tuto otázku znali respondenti odpověď, možná díky výrookům pana prezidenta, který nepovažuje způsob vystoupení za šťastný.

Graf č. 11: Otázka č. 11 - Kolik bude eurokomisařů?

Otázka č. 11 byla možná pro mnohé těžká, z důvodů měnícího se počtu komisařů před a po „Irských zárukách“. I tak, správně odpovědělo 65,15 % dotázaných respondentů. Správně odpovědělo 57,7 % (45 ze 78 dotázaných) mužů. Ženy na tom byly lépe, správně odpovědělo 70 % (84 ze 120 dotázaných).

Graf č. 12: Otázka č. 12 - Kdy byla smlouva ratifikována v ČR?

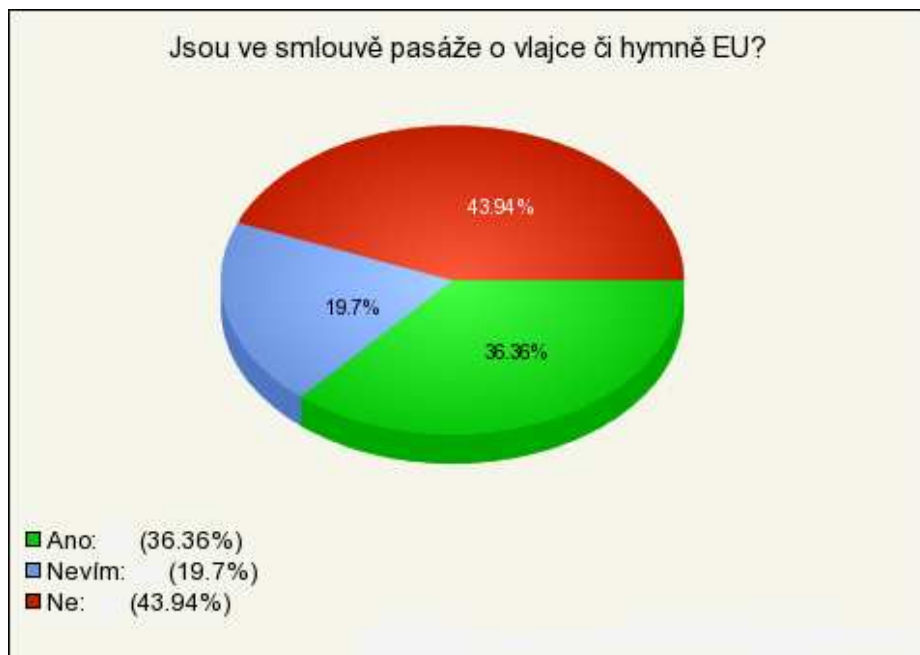

Výsledky na otázku č. 12: „Kdy byla smlouva ratifikována v ČR?“ nebyly tak přesvědčivé. Na otázku správně odpovědělo sice 43,94 % dotázaných, ale hned 27,27 % dotázaných si nedovedlo vybrat ani jednu z uvedených možností. Mužů označilo

správnou odpověď 38,5 % (30 ze 78 dotázaných), ale žen vědělo správnou odpověď 65 % (78 ze 120 dotázaných).

Graf č. 13: Otázka č. 13 - Jsou ve smlouvě pasáže o vlajce či hymně EU?

Otázka č. 13: „*Jsou ve smlouvě pasáže o vlajce či hymně EU?*“ ukázala, jak tato informace mezi občany není rozšířená. Správně sice odpověděla většina 43,94 % dotázaných, ale rozdíl mezi správnou a špatnou odpovědí nebyl tak velký. 19,7 % nevědělo. 50 % (60 ze 120 dotázaných) žen vědělo správnou odpověď. Muži na tom byli hůře. 34,6 % (27 ze 78 dotázaných) vědělo správnou odpověď.

Graf č. 14: Otázka č. 14 - Kdy nabyla Lisabonská smlouva účinnosti?

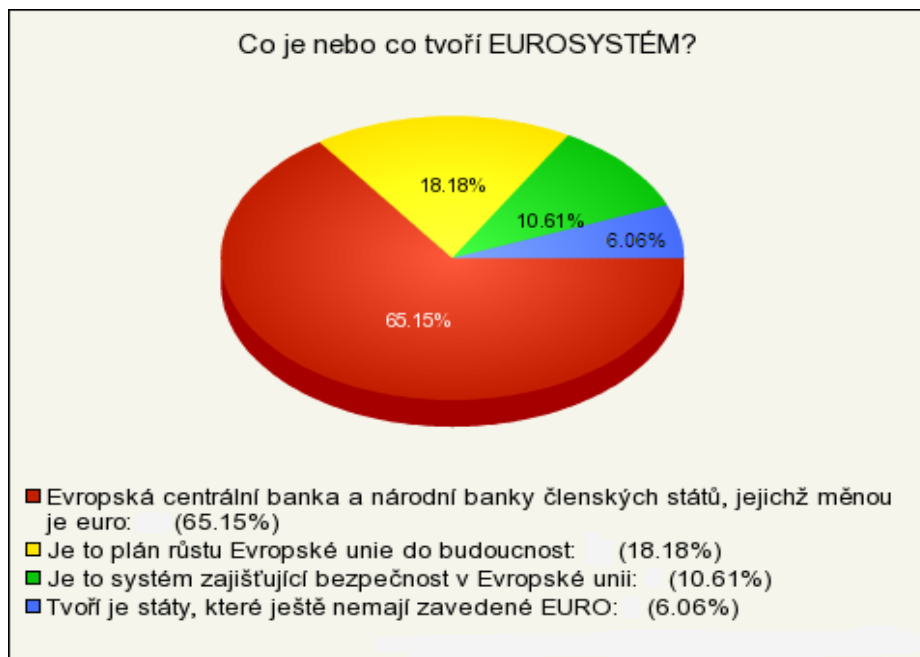
Otázka č. 14: „*Kdy nabyla Lisabonská smlouva účinnosti?*“ ukázala nečekaný výsledek. I přes mediální „masírování občanů“ a zdlouhavé procesy ratifikování smlouvy u nás, správně odpovědělo „pouze“ 54,55 % z dotázaných občanů. Muži u této otázky opět neuspěli oproti ženám. 65 % (78 ze 120 dotázaných) žen mělo označenou správnou odpověď a u mužů 38,5 % (30 ze 78 dotázaných).

Graf č. 15: Otázka č. 15 - Které státy mají výjimku z Listiny základních práv a svobod?

Otázka č. 15: „*Které státy mají výjimku z Listiny základních práv a svobod?*“ měla jednoznačný výsledek. Na otázku správně odpovědělo 60,61 % dotázaných. Nepatrně horší byly u této otázky ženy oproti mužům. 65,4 % (51 ze 78 dotázaných) mužů správně odpovědělo a 57,5 % (69 ze 120 dotázaných) žen.

Graf č. 16: Otázka č. 16 - Co je nebo co tvoří Eurosystem?

Otázka č. 16: „Co je nebo co tvoří Eurosystem?“. Tato otázka dosáhla pozitivních výsledků. 65,15 % dotazovaných odpovědělo na tuto otázku správně a je vidět, že občané se snaží udržovat dostatečnou informovanost o Evropské unii. Výsledky mužů a žen byli u této otázky podobné. 65 % (78 ze 120 dotázaných) žen a 65,4 % (51 ze 78 dotázaných) mužů správně odpovědělo.

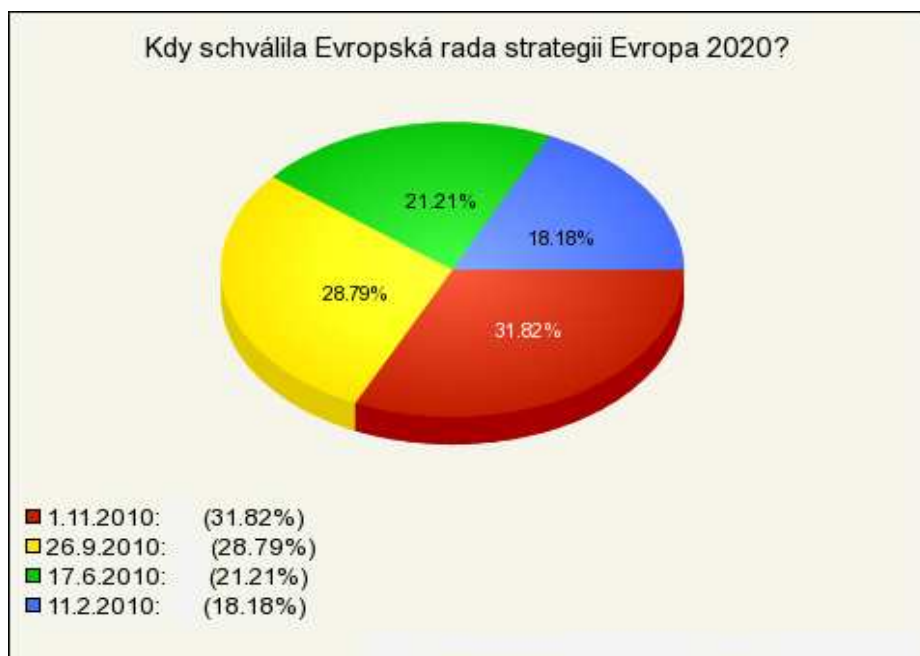
Graf č. 17: Otázka č. 17 - Co má za úkol program Evropa 2020?

Otázka č. 17: „Co má za úkol program Evropa 2020?“ se zaměřila na novější události. Překvapivě na tuto otázku odpovědělo hned 80,3 % lidí správně. Muži a ženy měli u této otázky hodně správných odpovědí. 77 % (60 ze 78 dotázaných) mužů a 82,5

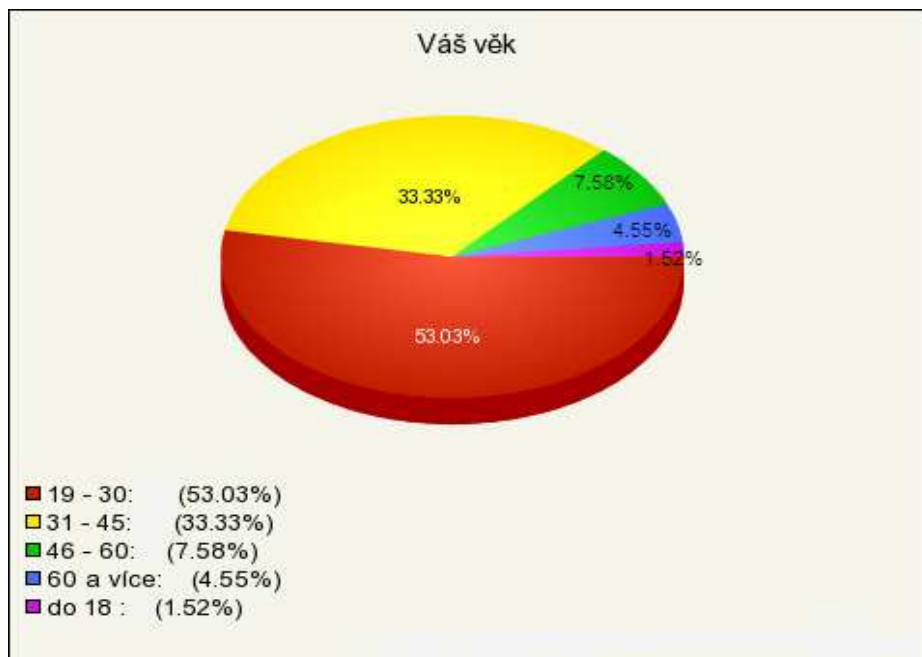
% (99 ze 120 dotázaných) žen správně odpovědělo. Nejvíce správných odpovědí měly ženy ve věku mezi 19-30. rokem, a to celkem 60. Výsledek tedy napovídá, že lidé mají o Evropskou unii větší zájem, než měli v minulosti.

Graf č. 18: Otázka č. 18 - Kdy schválila Evropská rada strategii Evropa 2020?

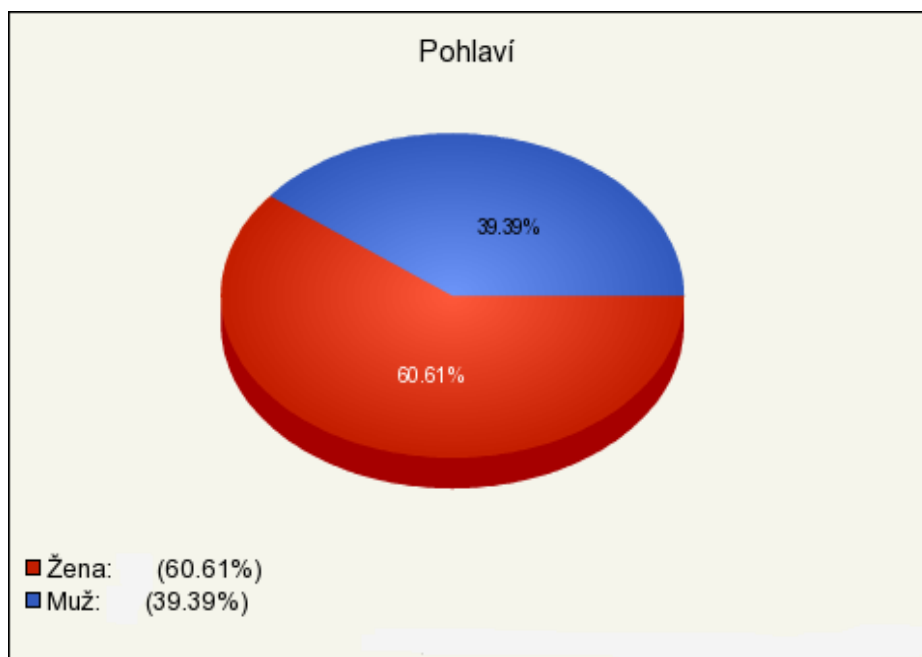

U poslední vědomostní otázky, kdy měli respondenti vybrat správné datum schválení strategie Evropa 2020, byly velmi vyrovnané výsledky. Správně odpovědělo téměř 22 % dotazovaných. Tato otázka byla těžká pro muže i ženy. Pouze 11,5 % (9 ze 78 dotázaných) mužů odpovědělo správně. Ženy na tom nebyly lépe. Správně odpovědělo 27,5 % (33 ze 120 dotázaných) žen. Jenom tři muži mezi 19-30. rokem dokázali správně odpovědět z celkového počtu 39 dotázaných v tomto věku. U žen v této věkové kategorii odpovědělo správně 18 z 66. Z čehož vyplývá, že o přesné datum se veřejnost moc nezajímá a postačí jim základní informace.

Graf č. 19: Otázka č. 19 - Váš věk?

Graf č. 20: Otázka č. 20 - Pohlaví?

ZÁVĚR

Lisabonská smlouva významně promlouvá do podoby Evropské unie. Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009 se mohl konečně uzavřít několikaletý proces vyjednávání o institucionálních otázkách. Na základě přijetí této smlouvy, má Evropská unie nástroj, kterým může řešit budoucí výzvy a otázky. Lisabonská smlouva pouze pozměňuje základní smlouvy, jako je Smlouva o Evropské unii a Smlouva o založení Evropského společenství, ale neruší je.

Díky schválení Lisabonské smlouvy se Evropská unie zbavila několika problémů, které ji zužovaly. Důležité změny, které nastaly po ratifikaci smlouvy, jako je určitě posílení práv občanů k vyjádření nesouhlasu. V rámci evropského regionu tvoří základ pro spolupráci. Jsou posílena práva Evropské unie a navíc EU získala právní subjektivitu, díky které má možnost působit v celosvětovém měřítku a ovlivňovat v globálním světě problémy, které svět musí řešit. Například udržitelný rozvoj planety, boj proti terorismu, pomoc rozvojovým zemím nebo jiným závažným problémům dnešní doby.

Lisabonská smlouva také zavádí možnost členských států vystoupit z Evropské unie a posiluje postavení národních parlamentů. Naopak členské státy ztrácejí některé pravomoci nebo jsou zeslabeny. Nemohou vetovat některá rozhodnutí, jsou vázanější na Evropskou unii, ale neztrácejí svoji suverenitu.

Smlouva zjednodušuje pravidla, postupy a snaží se, co nejlépe modernizovat instituce, tak aby dosahovali, co největší akceschopnosti unie. Zasaduje se také o efektivnější rozhodování Evropské unie.

Určitou novinkou jsou nově vzniklé posty, instituce, které mají za úkol posílit spolupráci mezi orgány EU. Smlouva umožňuje lepší vymahatelnost práva a hodnot Evropské unie. Schválením Lisabonské smlouvy se stává Evropská unie akceschopnější, konkurenceschopnější, modernější a dosahuje větších možností v rámci řešení problémů členských zemí.

V rámci dotazníku, který pokládal otázky zjišťující informovanost občanů o změnách způsobených přijetím Lisabonské smlouvy, či procesu schvalování, byly zjištěny zajímavé hodnoty.

V procentuálním vyjádření odpovídala většina dotázaných občanů na všechny položené otázky správně. U několika otázek bylo překvapivé zjištění, kdy odpověď nebyla správná nebo rozdíl mezi správnou a špatnou odpovědí nebyl tak markantní.

Například na otázku: *Kdy byla smlouva ratifikována v ČR*, odpovědělo správně pouze 43,94 % dotázaných. Je zajímavé, že mezi dotázanými muži, mezi 31-45. rokem, kterých na tuto otázku odpovědělo 21, nebyla žádná správná odpověď. U žen, v rozmezí tohoto věku, odpovědělo 24 žen správně ze 42 dotázaných. Naopak na otázku: *Kdy schválila Evropská rada strategii Evropa 2020* odpovědělo z dotázaných respondentů pouze 21,21 % správně. Zajímavostí je, že pouze 9 mužů ze 78 dotázaných odpovědělo správně, ale z celkového počtu 120 dotázaných žen odpovědělo správně také pouze 33 žen. Je ale nutno podotknout, že tato otázka patřila mezi novější události a občané tuto informaci nemají zažitou.

Určitě velmi dobrých výsledků bylo dosaženo u otázky dvě - *Kolik států ratifikovalo Lisabonskou smlouvu*, otázky čtyři - *Po přijetí Lisabonské smlouvy má právní subjektivitu*, otázky deset - *Budou mít možnost státy vystoupit z Evropské unie* a u otázky sedmnáct - *Co má za úkol program Evropa 2020*, kdy správně odpovědělo kolem 80 % dotázaných.

Za procentuálně vydařené odpovědi, kde správný počet byl řádově přes 50 %, můžeme také označit otázku jedna - *Při předsednictví jakého státu byla podepsána tzv. Lisabonská smlouva*, otázku sedm - *Jak se jmenuje první stálý předseda Evropské rady*, otázku osm - *Jak se jmenuje Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku*, otázku devět - *Kolik může být max. poslanců v Evropském parlamentu po Lisabonské smlouvě*, otázku jedenáct - *Kolik bude eurokomisařů*, otázku čtrnáct - *Kdy nabyla Lisabonská smlouva účinnosti* (Odpověď na tuto otázku znalo více žen než mužů. 78 dotázaných žen ze 120 odpovědělo správně oproti mužům, kde bylo 30 správných odpovědí ze 78 dotázaných.), otázku patnáct - *Které státy mají výjimku z Listiny základních práv a svobod* a otázku šestnáct *Co je nebo co tvoří Eurosystem*.

Zároveň na otázku tři - *Kdy byla podepsána Lisabonská smlouva v Lisabonu*, otázku pět - *Jaké dokumenty mění, doplňuje Lisabonská smlouva* (Na tuto otázku jednoznačně vědělo správnou odpověď více žen než mužů. Žen odpovědělo správně hned 66 ze 120, zatímco u mužů bylo správných odpovědí pouze 15 ze 78 dotázaných.), otázku šest - *Na kolik se volí stálý předseda Evropské rady* a na otázku třináct *Jsou ve smlouvě pasáže o vlajce či hymně*, byly správné odpovědi na hranici 40 %. Při těchto

otázkách, které byly hlavně zaměřeny na důležitá data, si nebyli respondenti tak jistí, a právě proto byly zaznamenány chyby v těchto odpovědích.

Z těchto výsledků, které jsou velmi překvapivé, vyplývá, že většina veřejnosti má v podvědomí informace ohledně změn, které nastaly po přijetí Lisabonské smlouvy. Tento dotazník nám zároveň ukazuje, že lidé se snaží vnímat změny, které se jich samotných mohou nějakým způsobem dotknout a ovlivňovat je v budoucnu.

Krok ke schválení Lisabonské smlouvy je za daných okolností určitě správným krokem, ale z daleka ne posledním, který musí nastat. Smlouva se snaží Evropskou unii vést správným směrem, ovšem není bez chyb. Evropská unie udělala schválením Lisabonské smlouvy velký posun kupředu a je úspěchem evropské integrace a spolupráce evropských zemí k lepším zítřkům evropského života.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. *ABC práva Evropských společenství*. Praha : Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2001. 116 s. ISBN 80-238-7448-9.
2. DRULÁKOVÁ, R. *Subsidiarita v Lisabonské smlouvě – náprava nedostatků?* Praha : Nakladatelství Oeconomica, 2009. 19 s. ISBN 978-80-245-1588-5.
3. DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9.
4. FRIES, F. *Velké evropské rozpravy*. Přel. J. Filip, et al. 1. vyd. Praha : HZ Editio s.r.o., 1998. 369 s. ISBN 80-86009-23-9.
5. GERLOCH, A., WINTR, J. *Lisabonská smlouva a ústavní pořádek ČR*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 378 s. ISBN 978-80-7380-192-2.
6. *Instituce Evropské unie*. 1. vyd. Praha : Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2002. 50 s. ISBN 80-238-8100-0.
7. JECH, K., DLOUHÝ, J. *Průvodce ochránce životního prostředí v Evropské unii*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí, 2000. 79 s. ISBN 80-86345-08-4.
8. *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Praha : Úřad vlády České republiky, 2008. 156 s. ISBN 978-80-87041-48-2.
9. KUČEROVÁ, I. *Evropská unie: hospodářské politiky*. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2006. 347 s. ISBN 80-246-1212-7.
10. *Lisabonská smlouva: konsolidovaný text Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy*. Praha : Úřad vlády České republiky, 2008. 508 s. ISBN 978-80-87041-38-3.
11. MACH, P., et al. *Řekneme své ANO nebo NE Evropské ústavě*. 1. vyd. Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2005. 58 s. ISBN 80-86547-42-6.
12. MEZIHORÁK, F. *Evropanství a integrace*. Olomouc : Nakladatelství Olomouc, 2001. 127 s. ISBN 80-7182-118-7.
13. PRODI, R. *Idea Evropy*. Přel. A. Mackerle. 1. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2003. 137 s. ISBN 80-86598-32-2.

14. WEBER, V. *Dějiny sjednocené Evropy od antických počátků do současnosti*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2004. 645 s. ISBN 80-7106-663-X.

Elektronické zdroje

1. *2000 – dnes, Desetiletí dalšího rozšiřování* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/2000_today/index_cs.htm>.
2. *Aktuality* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/news/index_cs.htm?Page=1>.
3. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online].]. Praha : Vláda ČR, 2010 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analiza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.
4. BŘICHÁČEK, T. *Vzdušné záruky pro Irsko* [online]. 2009 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.revuepolitika.cz/clanky/125/vzduzne-zaruky-pro-irsko>>.
5. BYDŽOVSKÁ, M. *Hlavní změny ve fungování EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8880/sekce/hlavni-zmeny-ve-fungovani-eu/>>.
6. *Důrazná opatření pro účinnější správu ekonomických záležitostí* [online]. Rada Evropské unie, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.consilium.europa.eu/showFocus.aspx?id=1&focusId=531&lang=cs>>.
7. *Efektivní a moderní instituce* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/institutions/index_cs.htm>.
8. *EU ve světě* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/external_relations/index_cs.htm>.
9. *Historie* [online]. Brusel : Evropská komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/history/index_cs.htm>.
10. *Historie Evropské unie* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

11. HOSENKOPF, P. *Evropa: O čem jsou irské záruky* [online]. 2009 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/evropa-o-cem-jsou-irske-zaruky-deu-p_zahranici.asp?c=A090707_121759_p_zahranici_wag>.
12. *Lisabonská smlouva (Co o ní potřebujete vědět)* [online]. Praha : Odbor o informování o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/49/14956-lisbonne_2.pdf>.
13. *Lisabonská smlouva* [online]. Praha : ČNB, 2011 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/lisabonska_smlouva/>.
14. MACH, P. *Přichází fatální změna Lisabonské smlouvy, modří i oranžoví jsou euroservilní slaboši* [online]. 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.zvedavec.org/komentare/2011/03/4260-prichazi-fatalni-zmena-lisabonske-smlouvy-modri-i-oranzovi-jsou-euroservilni-slabosi.htm>>.
15. *Otázky a odpovědi* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/faq/index_cs.htm#21>.
16. PITROVÁ, L., et al. *Když se řekne Lisabonská smlouva - Perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/13/4050-kdyz_se_rekne_lisabonska_smlova.pdf>.
17. PITROVÁ, L., et al. *Lisabonská smlouvy - Co nového by nám měl přinést.* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.psp.cz/kps/pi/PRACE/pi-1-188.pdf>>.
18. PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 1945-1949* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>>.
19. PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 1950–1957* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>.
20. PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 60. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8886/sekce/60-leta/>>.

21. PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 70. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8887/sekce/70-leta/>>.
22. PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 80. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8888/sekce/80-leta/>>.
23. PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 90. léta* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>>.
24. PLECHANOVÁ, B. *Historie integrace EU – 21. století* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8890/sekce/eu-ve-21-stoleti/>>.
25. *Plenární zasedání v Bruselu 23.- 24. března 2011* [online]. Štrasburk : Evropský parlament, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/cs/headlines/content/20110322FCS16061/003/html/Parlament-schv%C3%A1lil-zm%C4%9Bnu-Smlouvy-umo%C5%BE%C5%88uj%C3%ADc%C3%AD-mechanismus-stability>>.
26. *Politiky pro lepší život* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/better_life/index_cs.htm>.
27. *Ratifikační proces v České republice* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_ceske_republice.html>.
28. *Ratifikační proces v České republice* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_clenskyh_statech.html>.
29. *Smlouva pro Evropu 21. století* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/take/index_cs.htm>.
30. *Smlouva v kostce* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 1. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm>.

31. *Společná zahraniční a bezpečnostní politika* [online]. Praha : Vláda České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8916/sekce/spolecna-zahranicni-a-bezpecnostni-politika/>>.
32. *Strategie Evropa 2020* [online]. Praha : CzechTrade, 2010 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/strategie-evropa-2020/1000521/58802/>>.
33. *Strategie Evropa 2020* [online]. Praha : Ministerstvo financí České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_strategie_evropa_2020.html#58507>.
34. *Ve vaší zemi* [online]. Brusel : Oddělení komunikace Evropské komise, 2007 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/countries/index_cs.htm>.
35. *Vnější služba EU má nové vedení a zaměstnanecká pravidla* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2011 [cit. 10. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/diplomaticka_sluzba_eu_ma_nove_vedeni_a.html>.
36. ZENKNER, P. *Průběh ratifikace* [online]. Praha : Vláda ČR, 2008 [cit. 20. března 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8428/sekce/prubeh-ratifikace/>>.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Státy s ratifikovanou smlouvou.....	42
--	----

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Ratifikace Lisabonské smlouvy.....	43
---	----

Seznam grafů

Graf č. 1: Otázka č. 1 - Při předsednictví jakého státu byla podepsána tzv. Lisabonská smlouva?.....	57
Graf č. 2: Otázka č. 2 - Kolik států ratifikovalo Lisabonskou smlouvu?.....	58
Graf č. 3: Otázka č. 3 - Kdy byla podepsána Lisabonská smlouva v Lisabonu?.....	59
Graf č. 4: Otázka č. 4 - Po přijetí Lisabonské smlouvy má právní subjektivitu?.....	59
Graf č. 5: Otázka č. 5 - Jaké dokumenty mění (doplňuje) Lisabonská smlouva?.....	60
Graf č. 6: Otázka č. 6 - Na kolik let se volí stálý předseda Evropské rady?.....	60
Graf č. 7: Otázka č. 7 - Jak se jmenuje první stálý předseda Evropské rady?.....	61
Graf č. 8: Otázka č. 8 - Jak se jmenuje Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku?.....	62
Graf č. 9: Otázka č. 9 - Kolik může být max. poslanců po Lisabonské smlouvě v Evropském parlamentu?.....	62
Graf č. 10 Otázka č. 10 - Budou mít možnost státy vystoupit z Evropské unie?.....	63
Graf č. 11: Otázka č. 11 - Kolik bude eurokomisařů?.....	64
Graf č. 12: Otázka č. 12 - Kdy byla smlouva ratifikována v ČR?.....	64
Graf č. 13: Otázka č. 13 - Jsou ve smlouvě pasáže o vlajce či hymně EU?.....	65
Graf č. 14: Otázka č. 14 - Kdy nabyla Lisabonská smlouva účinnosti?.....	65
Graf č. 15: Otázka č. 15 - Které státy mají výjimku z Listiny základních práv a svobod?.....	66
Graf č. 16: Otázka č. 16 - Co je nebo co tvoří Eurosystem?.....	67
Graf č. 17: Otázka č. 17 - Co má za úkol program Evropa 2020?.....	67
Graf č. 18: Otázka č. 18 - Kdy schválila Evropská rada strategii Evropa 2020?.....	68

Graf č. 19: Otázka č. 19 - Váš věk?.....	69
Graf č. 20: Otázka č. 20 - Pohlaví?.....	69

PŘÍLOHY

Příloha č. I – Dotazník: Změny po Lisabonské smlouvě

Prosím o vyplnění tohoto dotazníku, který je anonymní. Zjištěné informace budou použity výhradně pro účely bakalářské práce na téma: „Evropská unie po přijetí Lisabonské smlouvy“. Předem děkuji za vyplnění.

1. Při předsednictví jakého státu byla podepsána tzv. Lisabonská smlouva?

Španělsko Řecko Norsko Portugalsko Jiný stát

2. Kolik států ratifikovalo Lisabonskou smlouvu?

26 27 30 18

3. Kdy byla podepsána Lisabonská smlouva v Lisabonu?

1.12.2007 13.12.2007 1.1.2008 23.1.2008

4. Po přijetí Lisabonské smlouva má právní subjektivitu?

Evropské společenství Evropská unie EUROATOM žádná

5. Jaké dokumenty mění (doplňuje) Lisabonská smlouva?

Smlouvu o Evropské unii Smlouvu o založení Evropského společenství
Smlouvu o založení EUROATOMu Všechny

6. Na kolik let se volí stálý předseda Evropské rady

2 roky 2.5 roku 3 roky 5 let

7. Jak se jmenuje první stálý předseda Evropské rady?

Catherine Ashtonová Mario Monti Herman Van Rompuy José Manuel Barroso

8. Jak se jmenuje Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku?

Tony Blair Jean-Claud Juncker Herman Van Rompuy Catherine Ashtonová

9. Kolik může být max. poslanců po Lisabonské smlouvě v Evropském parlamentu?

750 780 800 850

10. Budou mít možnost státy vystoupit z Evropské unie?

Ano Ne Nevím

11. Kolik bude eurokomisařů?

27 2/3 z členských států 1/2 z členských států 30

12. Kdy byla smlouva ratifikována v ČR?

15.09.2009 3.10.2009 3.11.2009 3.12.2009 Ani jedna z možností není správná

13. Jsou ve smlouvě pasáže o vlajce či hymně EU?

Ano Ne Nevím

14. Kdy nabyla Lisabonská smlouva účinnosti?

1.11.2009 1.12.2009 1.1.2010 1.2.2010

15. Které státy mají výjimku z Listiny základních práv a svobod?

Velká Británie, Polsko, Česká republika Velká Británie, Irsko, Polsko
Irsko, Česká republika, Slovensko Slovensko, Belgie, Nizozemsko

16. Co je nebo co tvoří EUROSystém?

Tvoří je státy, které ještě nemají zavedené EURO Je to systém zajišťující bezpečnost v Evropské unii Evropská centrální banka a národní banky členských států, jejichž měnou je euro Je to plán růstu Evropské unie do budoucna

17. Co má za úkol program Evropa 2020?

Snaží se pomoci Evropě zotavit se z krize a vyjít z ní silněji jak vnitřně, tak v mezinárodním měřítku Určuje kolik by chtěla Evropská unie mít členů v roce 2020. Zabývá se vesmírným programem Nevím

18. Kdy schválila Evropská rada strategii Evropa 2020?

11.2.2010 17.6.2010 26.9.2010 1.11.2010

19. Váš věk

do 18 19 - 30 31 - 45 46 - 60 60 a více

20. Pohlaví

Muž Žena